

Borgå stads tillsynsplan för miljövärd 2021– 2025

Byggnads- och miljönämnden 16.2.2020, § 10

Innehåll

1 Inledning	3
1.1 Tillsynens planmässighet och mål	4
2 Miljöförhållandena i Borgå	4
2.1 Samhällsstruktur	4
2.2 Vattendragen och deras tillstånd.....	5
2.3 Vattentjänster och avloppshantering	5
2.4 Grundvattenområden	6
2.5 Naturskyddsområden.....	6
2.6 Nationalstadsparken i Borgå.....	6
3 Verksamheter som medför föroreningsrisk	6
4 Tillsynsobjekten	7
4.1 Tillsyn enligt miljöskyddslagen (MSL)	7
4.1.1 Miljötillståndspliktiga och registreringspliktiga tillsynsobjekt	7
4.1.2 Allmänt anmälningsförfarande enligt miljöskyddslagen (MSL 115 a §).....	8
4.1.3 Anmälningsförfaranden i fråga om verksamhet av engångsnatur (MSL 118–120 §)	9
4.1.3.1 Anmälan om verksamhet som orsakar störande buller och skakningar (MSL 118 §)	9
4.1.3.2 Anmälan om verksamhet av försöksnatur (MSL 119 §)	10
4.1.3.3 Anmälan om exceptionella situationer (MSL 120 §)	10
4.1.4 Övrig tillsyn enligt miljöskyddslagen	10
4.1.4.1 Exceptionella situationer och anmälningar om olägenhet (MSL 169 § och 186 §)	10
4.1.4.2 Föreläggande i syfte att hindra förorening (MSL 180 §)	11
4.1.4.3 Behandling av hushållsavloppsvatten (MSL 154–158 §, SRf 157/2017)	11
4.1.4.4 Övriga tillsynsobjekt.....	12
4.1.5 Uppföljning av tillståndet i miljön (MSL 143 §)	12
4.2 Tillsyn enligt avfallslagen	13
4.2.1 Regelbunden tillsyn	13
4.2.1.1 Insamlingsverksamhet som antecknas i registret (AL 100 §)	13
4.2.1.2 Verksamheter där det uppkommer farligt avfall (AL 124 §)	14
4.2.2 Allmän tillsyn enligt avfallslagen	14
4.2.2.1 Nedskräpning	15
4.3 Tillsyn enligt marktäcktslagen	17
4.4 Tillsyn enligt vattenlagen.....	17
4.5 Tillsyn enligt lagen om vattentjänster	17
4.6 Tillsyn enligt terrängtrafiklagen och sjötrafiklagen	18
4.7 Tillsyn enligt miljöskyddslagen för sjöfarten	18
4.8 Tillsyn enligt kemikalielagen.....	18
4.9 Tillsyn enligt lagen om friluftsliv.....	19
4.10 Tillsyn enligt naturvårdslagen	19

5 Riskbedömning av verksamheter	20
5.1 Bedömning av en anläggnings risker	20
5.2 Riskbedömning per anläggning.....	20
5.2.1 Tillstånds- och registreringspliktiga verksamheter enligt miljöskyddslagen	20
5.2.2 Anläggningar som avses i avfallslagen	22
5.3 Samplingsmetoder.....	23
6 Upprättandet av tillsynsprogrammet	23
7 Tillsynsavgifter och tillsynsåtgärder	24
7.1 Avgiftsbelagd tillsynsverksamhet	24
7.2 Inspektioner	25
7.2.1 Periodiska inspektioner	25
7.2.2 Övriga inspektioner.....	25
7.2.3 Inspektioner enligt marktäktslagen	26
7.3 Bedömning av behovet av en ändring av tillståndet	26
7.4 Granskning av rapporter och utredningar.....	27
7.4.1 Utredningar som krävs enligt tillståndsvillkoren	27
7.4.2 Årlig rapportering.....	27
7.5 Uppföljning av kontrollresultat	27
7.6 Förvaltningstvång och begäran om utredning	28
7.7 Försummelseavgifter enligt avfallslagen	28
7.8 Tillsynsprojekt.....	28
7.9 Utlåtanden	28
8 Utvärdering av hur tillsynsprogrammet har förverkligats	29
8.1 Hur tillsynsprogrammet upprättas och förverkligas.....	29
8.2 Tillsynsplanens utfall och uppdatering	30
9 Tillsynsresurserna och organiseringen av tillsynen	30
9.1 Resurser som är tillgängliga för tillsynen.....	30
9.2 Årligen utförda tillsynsåtgärder.....	32
9.3 Prioritering av uppgifter.....	32
9.4 Upprätthållande och utveckling av kunnandet.....	33
9.5 Informationssystem.....	33
9.6 Kundbetjäning och kommunikation	33
9.7 Delegering	34
9.8 Samarbete mellan myndigheter	35

1 Inledning

Miljövården i Borgå stad ansvarar för miljövårdens uppgifter i Borgå stads område. Byggnads- och miljönämnden är miljövårdsmyndighet för Borgå stad. Enligt 168 § i miljöskyddslagen (527/2014) ska den kommunala miljövårdsmyndigheten för den regelbundna tillsynen enligt miljöskyddslagen göra upp en tillsynsplan för sitt område. I lagen föreskrivs också att det möjligt att ställa uppgifterna i angelägenhetsordning om det är nödvändigt för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna.

I tillsynsplanen samlas uppgifter om områdets miljöförhållanden, om verksamheter som medför risk för förorening och om tillgängliga resurser och metoder för tillsyn. Planen innehåller en beskrivning av grunderna för ordnandet av tillsynen och för riskbedömningen samt en beskrivning av samarbetet mellan de myndigheter som svarar för tillsynen. Tillsynsplanen är en offentlig handling. Den framläggs offentligt till påseende och utlåtanden begärs om den. Byggnads- och miljönämnden fattar beslut om tillsynsplanen.

Den kommunala miljövårdsmyndigheten ska utarbeta ett tillsynsprogram som gäller periodiska inspektioner och annan regelbunden tillsyn över tillståndspliktiga och registreringspliktiga verksamheter. Tillsynsprogrammet innehåller uppgifter om de objekt som tillsynen gäller och om de regelbundna tillsynsåtgärder som vidtas i fråga om dem. Tillsynsprogrammet ska hållas uppdaterat. Enligt 39 § i förvaltningslagen (434/2003) är tillsynsprogrammet en icke offentlig handling. För tillsynsprogrammets del kommer nämnden att ta del av de allmänna principerna (t.ex. principerna för riskbedömning) och ett sammandrag av den planerade tillsynen. Verksamhetsutövaren har rätt att få veta det egna objektets tillsynsklass och grunderna för bestämning av tillsynsklass.

Den kommunala miljövårdsmyndigheten kan ta ut en avgift för periodiska inspektioner och övrig regelbunden tillsyn som enligt tillsynsprogrammet gäller för tillståndspliktiga och registreringspliktiga verksamheter. Avgifterna för tillsynen fastställs i miljövårdsmyndighetens taxa.

Byggnads- och miljönämnden godkände 13.12.2016 § 148 den gällande tillsynsplanen för miljövården i Borgå för åren 2017- 2020. På grund av ändringar i lagstiftningen blev den gällande tillsynsplanen uppdaterad 18.5.2018 § 48.

Den nya tillsynsplanen för åren 2021–2025 baserar sig på den gällande tillsynsplanen och där beaktas de ändringar som har skett i lagstiftningen och i verksamhetsmiljön. Tillsynsplanen ersätter den gamla tillsynsplanen. Tillsynsplanen uppdateras en gång per fullmäktigeperiod, och ett sammandrag av tillsynsprogrammet uppdateras årligen.

I 124 § i avfallslagen (646/2011) föreskrivs om tillsynsmyndighetens skyldighet att med regelbundna intervaller inspektera verksamheter. Exempelvis ska anläggningar och verksamheter där farligt avfall uppkommer inspekteras med regelbundna intervaller. Enligt 124 § i avfallslagen ska den kommunala miljövårdsmyndigheten utarbeta en plan för tillsynen över den yrkesmässiga insamlingen av avfall samt för sådana verksamheter som omfattar eller med fog kan antas omfatta internationella avfallstransporter. Planerna ska grunda sig på en bedömning av de risker och miljökonsekvenser som avfallet och avfallshanteringen medför och de ska bedömas på nytt minst vart tredje år. Planerna skulle utarbetas första gången senast 30.6.2018.

I 7 § i statsrådets förordning om marktäkt (926/2005) föreskrivs också om inspektioner som ska utföras för att övervaka täktverksamheten. Planeringen av den tillsyn som avses i marktäktslagen är dock inte lagstadgad, men för att säkerställa en effektiv tillsyn är det också nödvändigt att planera denna tillsyn.

De tillsynsskyldigheter som anges i 168 § i miljöskyddslagen, 124 § i avfallslagen och 7 § i statsrådets förordning om marktäkt täcker endast en del av de tillsynsskyldigheter och andra skyldigheter som hör till den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten. Bestämmelser om den kommunala miljöförvaltningsmyndighetens tillsynsskyldigheter och andra uppgifter finns dessutom i kemikalielagen (599/2013), terrängtrafiklagen (1710/1995), miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009), lagen om friluftsliv (606/1973), vattentjänstlagen (119/2001), vattenlagen (587/2011), den nya sjötrafiklagen (782/2019), lagen om samordning av vissa miljöutredningsförfaranden (764/2019) samt förordningar och föreskrifter som utfärdats med stöd av dem. Tillsynsuppgifter ingår också i det allmänna främjandet av miljöskydd.

1.1 Tillsynens planmässighet och mål

Det primära målet för tillsynsplanen är att ordna en regelbunden och effektiv tillsyn över de tillståndspliktiga och registreringspliktiga verksamheterna. Med den planmässiga tillsynen uppnås en tillräcklig, på förhand bestämd inspektionsfrekvens för verksamheterna och säkerställs jämlighet mellan verksamhetsutövarna med avseende på praxis för inspektioner. Målet för tillsynen är att säkerställa efterlevnad av lagstiftningen och tillståndsvillkoren och därigenom förebygga förorening av miljön och risk för sådan. Tillsynen är effektivast när den utifrån en riskbedömning särskilt riktas till de mest skadliga objekten där risken är störst. Målet för den planmässiga tillsynen är att identifiera de objekt som medför fara för hälsan eller miljön. Samtidigt följs, att tillståndsvillkoren och utsläppsgränserna följs och att verksamheten i allmänhet uppfyller lagens krav. Tillsynsplanen ger en beskrivning av grunderna för riskbedömning och tillsynsprioriteringar.

Tillsynen ska vara högklassig, regelbunden, effektiv och baserad på en riskbedömning. Relevanta synpunkter i detta sammanhang är rätt dimensionering av tillsynsverksamhetens resurser och prioritering bland inspektionsobjekten. Det är också viktigt med ett framgångsrikt samarbete mellan olika myndigheter. I tillsynen ingår beredskap att inleda en brottsutredning när det är befogat.

2 Miljöförhållandena i Borgå

2.1 Samhällsstruktur

Borgå stad har en landareal på cirka 655 km². I Borgå stads område ingår också en havsareal på cirka 1 475 km² och insjöar sammanlagt drygt 10 km². Borgå är en av de städer som grundades i Finland på medeltiden. I staden finns kulturellt och historiskt värdefulla områdesdelar, bl.a. Gamla Stan i Borgå, Empirestaden, Hammars samt Postbacken i Illby.

Staden har ett tydligt centrumområde som under de senaste åren har blivit tätare bebyggt, i synnerhet till följd av byggandet på västra åstranden i Borgå. I glesbygden och skärgården är bosättningen koncentrerad till gamla bycentrum, men en stor mängd småhus har byggts också utanför dessa.

Borgås invånarantal 30.6.2020 var 50 590. Enligt den prognos som publicerades år 2019 kommer Borgås invånarantal emellertid att växa med över 13 procent före år 2040. År 2040 beräknas invånarantalet vara 57 000. Den huvudsakliga orsaken till det ökande invånarantalet är kraftig inflyttning från det övriga Finland till huvudstadsregionen, som också Borgå beräknas ha ett närmare samband med i framtiden. Enligt prognosen kommer åldersstrukturen i Borgå att genomgå kraftiga förändringar under de kommande åren. Antalet barn under 15 år minskar medan antalet personer i arbetsför ålder och i synnerhet antalet personer i pensionsålder ökar snabbt.

Under sommarperioden ökar invånarantalet i Borgå kraftigt på grund av fritidsboende. Fritidsbostäderna är koncentrerade framför allt till kusten. Enligt Louhi-systemet fanns det vid slutet av år 2020 sammanlagt 3854 fritidsbostäder i Borgå. Byggandet vid stränderna påverkar bl.a. antalet stränder som är lediga för rekreation samt tillståndet hos vattendragen.

2.2 Vattendragen och deras tillstånd

Under de senaste årtiondena har tillståndet hos vattenområdet utanför Borgå blivit sämre. Till denna utveckling har bidragit i synnerhet den belastning i form av näringsämnen och partiklar som förs med vattnet från Svartsån, Borgå å och Illbyån. Under perioder av hög vattenföring sträcker sig åvattnets grumlande effekt flera kilometer utåt från åmynningarna. Den näringsbelastning som kommer via Borgå å och Svartsån utgör 95–98 % av den totala årliga näringsbelastningen på det västliga havsområdet i Borgå. Huvuddelen av den belastning som kommer från åarna härstammar från jordbruk och där i synnerhet den diffusa belastningen från åkerbruk. Det västliga havsområdet i Borgå belastas också av industriområdena Sköldvik och Tolkis. Denna belastning består av både näringsbelastning och kemisk belastning (bl.a. olja, fenol, klorerade kolväten).

Också huvuddelen av belastningen från kommunalt avloppsvatten i Borgå riktar sig till den västliga delen av stadens havsområde. Det kommunala avloppsvattnets påverkan på havsområdet minskade kraftigt då Borgå vattens nya avloppsreningsverk på Hermansö togs i bruk år 2001. Sedan dess har belastningen ytterligare minskat efter att man vid anläggningen installerat två filter för borttagning av fosfor. Trots en minskad belastning från avloppsvatten klassificeras användbarheten hos en stor del av havsområdet utanför Borgå fortfarande som försvarlig. Under sommaren uppfyller havsområdets vattenkvalitet i allmänhet social- och hälsovårdsministeriets hygieniska kvalitetskrav på badvatten. Enligt uppföljande undersökningar är tillståndet hos de bottenlevande djuren i havsområdet dock svagt, och ställvis är artbeståndet synnerligen lågt, vilket vittnar om vattenområdets förorening.

Under största delen av året är de tre åar som är delar av Borgå å grumliga på grund av lera i vattnet. Grumligheten beror dels på tillförsel av lera från åkrar under påverkan av regnvatten och erosion, dels på tillrinning av humushaltigt vatten från skogsdiken.

Den överlägset största enskilda punktkällan vid ån är Lahtis stad, som släpper ut renat avloppsvatten från reningsverken i Kariniemi och Ali-Juhakkala till Borgå å. Också bräddning vid reningsverken orsakar tidvis punktbelastning i Borgå å. På grund av höga fosforhalter är vattnets användbarhetklass Borgå ås huvudfåra försvarligt och strax nedströms från Lahtis dåligt. Också i Svartsån och Illbyån har vattnets kvalitet mestadels bedömts som försvarligt. Tack vare effektiverad rening av det kommunala avloppsvattnet och användning av transportavlopp har en liten förbättring i vattnets hygieniska kvalitet i Borgå å dock noterats under de senaste åren.

Insjöarna i Borgå är i huvudsak små och grunda. Jord- och skogsbruk samt bristfällig behandling av avloppsvatten i glesbygden belastar sjöarna i varierande grad. För det mesta har vattnet i sjöarna varit av god hygienisk kvalitet och därmed baddugligt. Grunda sjöar som omges av åkrar belastas av näringsämnen från jordbruk, vilket ökar sjöarnas eutrofiering och igenväxning. De sjöar som ligger mitt i skogsområden är däremot mestadels i gott skick. Tillståndet hos många sjöar har i tiderna väsentligt försämrats till följd av åtgärder för att sänka vattenytan. Resultatet har varit en nedsatt beständighet mot belastning.

2.3 Vattentjänster och avloppshantering

Borgå vatten och privata vattentjänstverk, dvs. vattenandelslag, ansvarar för vattentjänsterna inom var sitt verksamhetsområde. Borgå vatten levererar allt det hushållsvatten som distribueras till de fastigheter som anslutit sig till vattenledningsnätet. Också vattenandelslagen (11 st.) köper sitt hushållsvatten av Borgå vatten. Borgå vatten och hälsoskyddet i Borgå ansvarar för övervakningen

över hushållsvattnets kvalitet.

Det finns två avloppsvattenandelslag kvar i Borgå. Hindhår norra vatten- och avloppsandelslag levererar avloppsvattnet till Borgå vattens avloppsnät. Borgå skärgårds vattentjänstverk överlämnade 5.4.2016 sin verksamhet till Borgå vatten, men andelslaget ansvarar fortfarande för en del av rörnätet (anslutningsgrenarna). Borgå vatten har övertagit ansvaret för samtliga 12 reningsverk i byarna i Borgå skärgård där personekvivalenttalet (under 100) inte förutsatte sökande av miljötillstånd. I Borgå finns därtill ytterligare fyra privata avloppsreningsverk av samma storleksklass. Ansvaret för tillsynen över dessa reningsverk med ett personekvivalenttal under 100 hör till miljövården i Borgå.

I Borgå ordnas hanteringen av kommunalt hushållsavfall av kommunen och för det praktiska genomförandet av avfallshanteringen ansvarar Rosk`n Roll Oy till den del ordnandet av avfallshanteringen inte är en verksamhet som omfattas av avfallsproducentens ansvar. Rosk`n Roll Oy är ett avfallshanteringsbolag som ägs av kommunerna i östra och västra Nyland. Bolaget konkurransutsätter och väljer avfallstransportörerna för området och ansvarar för avfallscentralerna och avfallsstationerna inom sitt verksamhetsområde. Transporten av avloppsslam som uppkommer vid boende är fortfarande avtalsbaserad.

2.4 Grundvattenområden

Nylands NTM-central har år 2019 granskat och reviderat klassificeringen av grundvattenområdena inom sitt verksamhetsområde. I Borgå finns nio grundvattenområden som hör till klass 1 (grundvattenområden som är viktiga för vattenförsörjning), ett som hör till klass 1E (för vattenförsörjning viktiga grundvattenområden av vars grundvatten ytvattensystem och terrestra ekosystem är direkt beroende) samt tre som hör till klass 2 (övriga grundvattenområden som lämpar sig för vattenförsörjning).

För de två viktigaste grundvattenområdena (Sannäs, Saxby) har Västra Finlands vattendomstol fastställt skyddsområden år 1990. Det största skyddsbehovet gäller grundvattenområdet i Sannäs. Huvuddelen av det dricksvattnet som Borgå vatten levererar tas från Sannäs.

2.5 Naturskyddsområden

I Borgå finns sammanlagt cirka 12 433 hektar skyddsområden som är fredade med stöd av naturvårdslagen eller statsrådets förordning. Natura 2000-områdenas areal i Borgå är 37 740 hektar. I Borgå finns gamla skyddsområden från 1930- och 1940-talet, såsom Söderskär, Tunholmen och Ruskis, och skyddsområden grundade på 1990- och 2000-talet, speciellt i Stensböle och på Emsalö. En stor del av de skyddade områdena är havsområden, där skyddet i synnerhet baserar sig på sjöfåglarnas behov. De största skyddade området på land är det mångsidiga och värdefulla Natura 2000-området Borgå åmynning - Stensböle. Områdets storlek är nästan 1 400 hektar och där ingår nationellt värdefulla fågelrika vattenområden, lundar, gamla skogar och myrområden.

2.6 Nationalstadsparken i Borgå

Nationalstadsparken i Borgå är en av Finlands nio nationalstadsparker. Parken, som grundades den 18 maj 2010, var den femte i ordningen i Finland. Parken var ett av de riksomfattande projekten under FN:s år för biologisk mångfald och det europeiska byggnadsarvets temaår. Nationalstadsparken omfattar 25 objekt vid Borgå ås nedre lopp. De är viktiga både ur den kulturhistoriska synvinkeln och med tanke på den biologiska mångfalden.

3 Verksamheter som medför föroreningsrisk

Sköldviks industriområde i Borgå är Nordens största koncentration av petrokemisk industri.

Utsläppen till luften från området utgör en betydande del av utsläppen från Nyland som helhet och från östra Nyland. Bland annat företagen Neste Abp, Borealis Polymers Oy, BEWiSynbra RAW Oy och Ineos Composites Finland Oy har verksamhet i Sköldvik.

De centrala riskerna för miljöpåverkan i Borgå gäller förorening av marken, ytvattnet och grundvattnet samt, då det gäller verksamheter i tätbebyggda områden, risken för minskad trivsel. Föroreningsrisker orsakas bl.a. av täkt av marksubstanser och berg, jordbruk, avloppsvatten och avlopp, industriverksamhet, avfallshantering, uppläggning av avfall, bilskrotningsföretag, distribution av flytande bränslen, reparationsverkstäder och upplagring av kemikalier. Längs trafiklederna och i Sköldviks omgivning förekommer störande buller som i varierande grad når även till områden med bosättning.

I Borgå finns också förorenade områden som ett arv från industriverksamhet i gångna tider. I datasystemet för markens tillstånd, som upprätthålls av Nylands närings-, trafik- och miljöcentral, har sammanlagt 298 objekt i Borgå antecknats som misstänkta eller kända förorenade objekt.

4 Tillsynsobjekten

4.1 Tillsyn enligt miljöskyddslagen (MSL)

4.1.1 Miljötillståndspliktiga och registreringspliktiga tillsynsobjekt

Vid slutet av år 2020 fanns det i Borgå sammanlagt 29 verksamma tillståndspliktiga anläggningar eller verksamheter som var föremål för regelbunden tillsyn och för vilka den behöriga tillstånds- och tillsynsmyndigheten var byggnads- och miljönämnden i Borgå stad. Ett beslut om gemensamt tillstånd har överklagats och verksamheten enligt beslutet har inte inletts 2020. Det har gjorts 24 registreringar eller registerändringar enligt 65 § i miljöskyddslagen. Registret omfattar 21 objekt.

Det finns sammanlagt 50 tillståndspliktiga och registreringspliktiga objekt enligt miljöskyddslagen som omfattas av regelbunden tillsyn. Huvuddelen av tillsynsobjekten inom den regelbundna tillsynen är distributionsstationer för flytande bränsle (42 %), brytning och krossning av marksubstanser eller berg (12 %) samt yrkesmässig behandling av avfall eller behandling av avfall i en anläggning (14 %).

Inom Borgå stads område finns 30 verksamma tillståndspliktiga anläggningar, för vilka den behöriga tillståndsmyndigheten är Regionförvaltningsverket i Södra Finland. För dessa ligger det primära tillsynsansvaret hos Nylands NTM-central.

Fördelningen av den kommunala tillsynsmyndighetens miljötillståndspliktiga och registreringspliktiga tillsynsobjekt i olika kategorier framgår av tabellen nedan:

Tabell 1. Miljötillståndspliktiga, anmälningspliktiga och registreringspliktiga verksamheter som övervakas av den kommunala miljötillståndsmyndigheten

Verksamheter som kräver miljötillstånd Verksamhet/anläggning	Antalet objekt	% av objekten
Skogsindustri	0	
Metallindustri	1	
Energiproduktion	0	

Tillverkning av bränslen eller upplagring eller hantering av kemikalier eller flytande bränslen	5	
Verksamhet där organiska lösningsmedel används	0	
Malm- eller mineralbrytning eller tagande av marksubstanser **)	6 (7)	
Tillverkning av mineralprodukter	2	
Produktion eller behandling av läder eller textilier i en anläggning	0	
Tillverkning av livsmedel eller foder	0	
Djurstallar	3	
Trafik	2	
Behandling av avfall som sker yrkesmässigt eller i en anläggning samt behandling av avloppsvatten	7	
Krematorier	1	
Skjutbanor	1	
Permanent djurgårdar eller nöjesparker	0	
Permanent, utomhus belägna anläggningar för blåstring	0	
Registreringspliktiga verksamheter Verksamhet/anläggning		
Energiproducerande enheter	2	
Asfaltstationer	1	
Distributionsstationer för flytande bränslen	16	
Kemiska tvättinrättningar	1	
Verksamheter eller anläggningar där organiska lösningsmedel används	1	
Verksamheter som omfattas av det allmänna anmälningförfarandet Verksamhet/anläggning		
Inga år 2020	0	
Sammanlagt	50	

*) verksamheterna har överförts till registreringsförfarandet, men ännu inte registrerats 2020

**) ett beslut behandlas vid Vasa förvaltningsdomstol

4.1.2 Allmänt anmälningförfarande enligt miljöskyddslagen (MSL 115 a §)

Det allmänna anmälningförfarandet enligt miljöskyddslagen är ett förfarande som liknar tillståndsförfarandet och som gäller vissa verksamheter som har ringa miljökonsekvenser. Bestämmelser om skyldigheten att anmäla en verksamhet finns i 115 a § i miljöskyddslagen.

I det allmänna anmälningsförfarandet meddelar myndigheten ett överklagbart beslut på basis av uppgifterna i den anmälan som verksamhetsutövaren lämnat in. De uppgifter som ska lämnas motsvarar i huvudsak de uppgifter som krävs i en ansökan om miljötillstånd.

Anmälan ska lämnas till den behöriga myndigheten senast 120 dagar före den planerade tidpunkten för inledande av verksamheten. Sedan lagändringen trädde i kraft har inga beslut fattats i Borgå som tillämpning av det allmänna anmälningsförfarandet.

De verksamheter som omfattas av det allmänna anmälningsförfarandet anges i tabell 2. Inom parentes (x) * anges de befintliga anläggningar som har miljötillstånd och som i fortsättningen, när verksamheten utvidgas eller ändras, omfattas av det allmänna anmälningsförfarandet.

Tabell 2. Verksamheter som omfattas av det allmänna anmälningsförfarandet

Verksamheter som omfattas av det allmänna anmälningsförfarandet Verksamhet/anläggning	Antalet objekt	
Sågverk, minst 20 000 m ³ sågvirke per år	0	
Upplag för hälso- eller miljöfarliga kemikalier i flytande form	0	
Maskinell guldgrävning	0	
Vissa verksamheter inom livsmedels- och foderindustrin vars avloppsvatten leds till ett miljötillståndspliktigt avloppsreningsverk:	0	
Djurstall för minst 50 och mindre än 300 mjölkkor, minst 100 och mindre än 500 köttnöt, minst 130 och mindre än 600 dikor, minst 60 hästar eller ponnyer, minst 250 tackor eller getter, minst 100 och högst 750 fullvuxna suggor, minst 250 och högst 2 000 slaktsvin, minst 4 000 och högst 40 000 värphönor eller minst 10 000 och högst 40 000 broilrar,	0 (3)*	
Depåer för fler än 50 bussar eller lastbilar eller arbetsmaskinsdepåer av motsvarande storlek.	0 (1)*	
Utomhus belägna skjutbanor som är avsedda för högst 10 000 skott per år och som inte har en bana avsedd för hagelskytte.	0	
Permanent djurgårdar eller nöjesparker	0	
Sammanlagt	0 (3)*	

4.1.3 Anmälningsförfaranden i fråga om verksamhet av engångsnatur (MSL 118–120 §)

4.1.3.1 Anmälan om verksamhet som orsakar störande buller och skakningar (MSL 118 §)

Verksamhetsutövaren ska till den kommunala miljöförmyndigheten göra en anmälan om åtgärder och händelser som orsakar tillfälligt buller eller skakningar som kan bli speciellt störande. Dessa anmälningar gäller i huvudsak tillfälligt krossning, brytning, byggande eller

friluftsevenemang (konserter, motorsporttävlingar osv.). Vid behov ger miljövårdschefen ett skriftligt beslut med anledning av anmälan. I behandlingen av anmälningar kan ingå en inspektion. Vid behov görs inspektioner i efterhand. Inspektionerna fokuserar på verksamheter vilkas bullerutsläpp antas vara störande. Miljövården behandlar årligen cirka 20 bulleranmälningar.

4.1.3.2 Anmälan om verksamhet av försöksnatur (MSL 119 §)

Kortvarig verksamhet av försöksnatur, vars syfte är att testa ny teknik, råvaror eller bränslen, tillverknings- eller förbränningsmetoder eller en reningsanordning eller att i en anläggning eller yrkesmässigt behandla avfall, om detta sker i syfte att klarlägga verksamhetens konsekvenser, användbarhet eller någon annan jämförbar omständighet, ska anmälas till den kommunala miljövårdsmyndigheten (MSL 119 §).

Ett skriftligt beslut görs för varje anmälan. Behandlingen av anmälan åtföljs av en inspektion. Beslutet kan förenas med en skyldighet att rapportera om verksamhetens resultat eller föreskrifter om uppföljning av projektets miljöpåverkan. I Borgå kommer sådana anmälningar in ganska sällan, under tillsynsperioden 2017–2020 endast en anmälan.

4.1.3.3 Anmälan om exceptionella situationer (MSL 120 §)

Om det på grund av en olycka eller produktionsstörning eller vid rivning av en konstruktion eller anordning uppstår eller riskerar att uppstå utsläpp eller avfall i en utsträckning som medför risk för förorening av miljön eller som på grund av avfallets mängd eller beskaffenhet föranleder särskilda avfallshanteringsåtgärder, ska en anmälan om saken göras till den kommunala miljövårdsmyndigheten. (MSL 120 §). Anmälningar om exceptionella situationer kan gälla t.ex. större rivningsarbeten som ger upphov till en stor mängd avfall, avfall av exceptionellt skadlig typ eller där rivningsarbetet t.ex. kan medföra betydande störning genom buller eller damm.

Ett beslut görs för varje anmälan. Objektet inspekteras alltid i samband med beredningen av ett beslut efter anmälan. I beslutet kan ingå skyldigheter om rapportering, t.ex. bokföring av avfallet. Under de flesta år behandlar miljövården 0–1 anmälningar om exceptionella situationer.

4.1.4 Övrig tillsyn enligt miljöskyddslagen

4.1.4.1 Exceptionella situationer och anmälningar om olägenhet (MSL 169 § och 186 §)

Om det på grund av en olycka, en anmälan om olägenhet, bristande efterlevnad av tillståndet eller av någon annan orsak finns skäl att anta att verksamheten medför olägenhet för hälsan eller någon betydande annan i 5 § 1 mom. 2 punkten i miljöskyddslagen avsedd följd eller risk för sådan, ska tillsynsmyndigheten inspektera verksamheten eller utreda saken på något annat ändamålsenligt sätt. Om ett tillståndsärende som gäller verksamheten samtidigt är anhängigt ska inspektionen eller utredningen i den mån det är möjligt göras innan tillståndsärendet avgörs (MSL 169 §).

Miljövården kontaktas varje vecka flera gånger i ärenden som avses i 169 § i miljöskyddslagen: miljöolägenheter, såsom rök, damm, buller, avloppsvatten, oljeutsläpp, brister i avfallshanteringen eller nedskräpning. Det årliga antalet kontakter är ca 250–300. Anmälningar om miljöolägenheter kan komma till behandling per telefon, e-post, via stadens responssystem eller sporadiskt per brev.

Till den som orsakat olägenheten sänds ett tillsynsbrev med anvisningar om rätt tillvägagångssätt och förebyggande av uppkomsten av olägenheter. Behandlingen av anmälningar om olägenheter kan också innebära inspektioner på platsen eller kontaktande av den som orsakat olägenheten. Den som lämnar respons eller en anmälan om olägenhet besvaras alltid, om personen har

lämnat sina kontaktuppgifter.

Genom inspektionen bedöms den olägenhet som verksamheten medför och vilka åtgärder som behövs. Vid behov kan en gemensam inspektion göras tillsammans med en annan myndighet, om anmälan gäller en sak där befogenheterna är parallella eller överlappande eller där en annan myndighets sakkännedom behövs. Sådana inspektioner kan komma i fråga till exempel i ärenden som gäller sanitär olägenhet.

Vid behandlingen av anmälningar om olägenhet tillämpas 175 § i miljöskyddslagen. Om det behövs, ger miljövrården föreskrifter om verksamheten eller avbryter verksamheten. De omedelbara tillsynsåtgärderna är tillfälliga och ska utan dröjsmål föras till byggnads- och miljönämnden för behandling.

Vid behov utnyttjar byggnads- och miljönämnden den rätt att inleda ärenden som avses i 186 § i miljöskyddslagen och gör en polisanmälan.

4.1.4.2 Föreläggande i syfte att hindra förorening (MSL 180 §)

Den kommunala miljövrårdsmyndigheten kan i enskilda fall meddela ett föreläggande för att förebygga förorening (MSL 180 §), då det är en verksamhet som inte är tillståndspliktig eller registreringspliktig. Ett föreläggande som meddelas ska också övervakas.

4.1.4.3 Behandling av hushållsavloppsvatten (MSL 154–158 §, SRf 157/2017)

Bestämmelser om kraven på behandling av avloppsvatten finns i 16 kap. i miljöskyddslagen och i statsrådets förordning 157/2017. Till den kommunala miljövrårdsmyndighetens uppgifter hör tillstånds- och tillsynsärenden som gäller hushållsavloppsvatten från fastigheter utanför vattentjänstverkens avloppsnät (SRf 157/2017). Till uppgifterna hör dessutom tillsyns- och rådgivningsuppgifter som gäller den allmänna skyldigheten att rena avloppsvatten (155 §) enligt miljöskyddslagen (527/2014) och den föreskrift om system för behandling av hushållsavloppsvatten (156 §) som utfärdats i lagen om ändring av miljöskyddslagen (19/2017). Myndigheten kan också besluta om avledning av avloppsvatten på annans område (158 §).

På fastigheter som byggts 2004 eller senare ska systemet för behandling av avloppsvatten omedelbart uppfylla kraven i lagstiftningen. Gamla avloppsvattensystem skulle renoveras senast 31.10.2019 så att de uppfyller de grundläggande reningskraven i lagstiftningen, om byggnaden är belägen högst 100 meter från stranden eller på ett grundvattenområde som används för eller lämpar sig för vattenförsörjning. Fastighetsägaren kan hos miljövrårdsmyndigheten ansöka om undantag från effektiviseringen av fastighetens system för behandling av avloppsvatten, om saneringen av systemet till sina kostnader eller tekniska krav är oskälig eller om miljöbelastningen från avloppsvatten är liten. Undantag kan beviljas för högst fem år i sänder (MSL 156 d §). En tjänsteinnehavare fattar ett överklagbart beslut med anledning av ansökan om undantag. Objektet inspekteras innan behandlingen av ansökan inleds.

På fastigheter som är belägna på andra områden ska reningskravet på basnivå iakttagas t.ex. när det på fastigheten görs reparationer eller ändringar som kan jämföras med uppförande av en byggnad och som kräver bygglov (MSL 156 b §).

Fastigheter som står utanför vattenverkets nät ska ha en redogörelse eller plan för avloppsvattensystemet samt bruks- och underhållsanvisningar (MSL 157 §). År 2020 inleddes en systematisk tillsyn över känsliga områden i Borgå. Syftet är att utreda funktionen hos fastighets-specifika avloppsvattensystemen och eventuella saneringsbehov i dem. Tillsynen inleddes med fastigheterna i Sannäs grundvattenområde (ca 40 fastigheter). Om brister upptäckts i

det fastighetsspecifika avloppsvattensystemet, uppmanas, eller vid behov föreläggs, fastighetsinnehavaren att reparera systemet. Tillsynen fortsätter under de kommande åren.

I samband med behandlingen av tillstånd som avses i markanvändnings- och bygglagen ges byggnadstillsynen alltid miljöförmyndighetens utlåtande om den plan för behandlingen av avloppsvatten som hänför sig till bygglov eller åtgärdstillståndet.

4.1.4.4

Övriga tillsynsobjekt

Lagring och spridning av stallgödsel (SRf 1250/2014)

De för tillsynen gjorda anmälningarna enligt statsrådets förordning om begränsning av vissa utsläpp från jordbruk och trädgårdsodling (1250/2014) och 172 § i miljöskyddslagen (anmälningar om lagring stallgödsel i stack) behandlas i huvudsak på byrån på basis av det skriftliga materialet och en förhandling med kunden. En inspektion görs enligt prövning då det behövs.

Gödselstackens placering kontrolleras, om platsen inte framgår genom en granskning av kartan eller på basis av tidigare inspektionsbesök.

Anmälningarna om lagring av stallgödsel i stack förs till byggnads- och miljönämnden för kännedom. Miljöförmyndaren behandlar årligen cirka 10 anmälningar om placering av stack för stallgödsel.

Övrig tillsyn över jordbruk

De verksamhetsutövare inom jordbruk som inte omfattas av tillstånds-, anmälnings- eller registreringsförfaranden, är föremål för sådan tillsyn som gör det möjligt att per bransch och även per objekt bedöma miljöförmyndarens och avfallshandlingens tillstånd och nivå. En del av tillsynen sker genom inspektioner och förhandlingar utifrån klagomål från kunder, och en del görs på grund av anmälningar från andra myndigheter. Utlåtanden om miljöskydd som gäller jordbruk eller djurstallar ges också exempelvis till byggnadstillsynen, i samband med bygglov, byggnadsanmälningar och åtgärdstillstånd.

4.1.5 Uppföljning av tillståndet i miljön (MSL 143 §)

Utöver tillsynen ska kommunen inom sitt område följa tillståndet i miljön, på det sätt som de lokala förhållandena kräver (MSL 143 §). Kommunen ska med de medel som står till buds trygga en god luftkvalitet inom sitt område. För att trygga luftkvaliteten har gräns-, mål-, tröskel- och riktvärden samt kritiska nivåer definierats. I statsrådets förordning om luftkvaliteten (79/2017) samt i statsrådets förordning om arsenik, kadmium, kvicksilver, nickel och polycykliska aromatiska kolväten i luften (113/2017) föreskrivs om uppföljningsområdena.

Borgå är en del av Nylands NTM-centrals uppföljningsområde, där luftkvaliteten har följts upp genom mätningar, bioindikatoruppföljningar utsläppskartläggningar regelbundet sedan år 2004. Att uppföljningen är tillräcklig ska kontrolleras med fem års mellanrum. Den pågående uppföljningsperioden täcker åren 2019–2023.

Halterna av inandningsbara partiklar och kväveoxider i uppföljningsområdet mäts kontinuerligt på två mätstationer. En av dem besöker turvis varannat år de största kommunerna i regionen, och resultaten från luftkvalitetsmätningar publiceras i realtid på HRM:s webbplats. Ungefär vart femte år placeras stationen i Borgå, senast år 2020. Befolkningen informeras utan dröjsmål om överskridanden av de gränsvärden som anges i en förordning samt om överskridanden av tröskelvärden för information eller larm.

Utöver kontinuerlig mätning finns det två permanenta passivinsamlare av kvävedioxid i Borgå (vid Mannerheimgatan och på torget). Halterna av bens(a)pyren i småhusområdena i Nylands

NTM-centrals uppföljningsområde kartläggs med mätningar vid en mätpunkt per år. En mobil mätstation för PAH-föreningar placeras i Borgå 2022.

En bioindikatoruppföljning som täcker hela området har genomförts vart femte år. Terrängarbetet för uppföljningen av bioindikatorerna har utförts år 2020 och den senaste rapporten färdigställs år 2021.

4.2 Tillsyn enligt avfallslagen

4.2.1 Regelbunden tillsyn

I avfallslagen (646/2011) föreskrivs om miljöförvaltningsmyndighetens skyldighet att regelbundet övervaka registreringspliktiga verksamheter (100 §) samt verksamhet där farligt avfall uppkommer (124 §). Den behöriga myndigheten ska med regelbundna intervaller och på lämpligt sätt inspektera anläggningar och företag som bedriver verksamhet

1. där avfall behandlas i en anläggning eller yrkesmässigt,
2. där det uppkommer farligt avfall
3. där avfall transporteras eller insamlas yrkesmässigt
4. som avfallsmäklare, eller
5. med internationella avfallstransporter.

Av uppgifterna enligt 124 § i avfallslagen har den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten ansvar för tillsynen över yrkesmässig insamling av avfall samt behandling av avfall i anläggning eller yrkesmässigt och internationella avfallstransporter till den del som det är fråga om tillsynsobjekt som den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten har tillsynen över. Tillsynen över tillståndspliktiga och registreringspliktiga verksamheter hör till tillståndsmyndigheten eller den myndighet som gjorde registreringen. Ansvaret för tillsynen över verksamhet där det uppkommer farligt avfall har inte delats mellan den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten och NTM-centralen.

I tillsynen enligt avfallslagen följs i tillämpliga delar de tillsynsmedel och förfaranden som gäller för tillståndspliktiga verksamheter. Tillsynsmedel i den tillsyn som utövas enligt avfallslagen är bl.a. de rapporter och uppföljningsresultat som verksamhetsutövaren lämnar samt uppföljning av rapporteringen från mottagare och behandlare av avfall.

4.2.1.1 Insamlingsverksamhet som antecknas i registret (AL 100 §)

Enligt 100 § i avfallslagen ska den som bedriver yrkesmässig avfallsinsamling för anteckning av verksamheten i avfallshanteringsregistret göra anmälan till den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten. Anmälan om avfallsinsamling till för anteckning i avfallshanteringsregistret är ett tillsynsmedel. Med anmälan underrättas den kommunala tillsynsmyndigheten om en verksamhet som ska vara föremål för tillsyn. För säkerhet om att avfallshanteringen uppfyller kraven ska insamlingsverksamheten regelbundet inspekteras.

I Borgå område har det gjorts 12 registreringar enligt avfallslagen och registreringarna gäller 117 olika objekt. Miljöförvalden registrerar anmälningarna som inkomna och registrerar uppgifterna om den registreringspliktiga verksamheten i Nylands NTM-centrals elektroniska tjänst för övervakning av miljöskyddet (YLVA). Därefter skickar miljöförvalden ett skriftligt meddelande till utövaren av insamlingsverksamhet om att verksamheten har blivit registrerad. En avgift enligt taxan tas ut för registreringen. Till utövaren av insamlingsverksamhet skickas ett meddelande om anmälan om registrering samt en kopia av inspektionsprotokollet.

Varje avfallsinsamlingsplats inspekteras innan registreringen görs. Behovet av tillsyn efter

registreringen bedöms från fall till fall. Behovet av tillsyn påverkas bl.a. av verksamhetens omfattning, de avfallsfraktioner som insamlas samt den föroreningsrisk som verksamheten medför. De objekt som ska inspekteras väljs ut genom stickprov eller genom att tillsynen riktas till objekt som drivs av en viss aktör. Utöver detta utövas tillsyn också på basis av anmälningar om olägenheter.

4.2.1.2 Verksamheter där det uppkommer farligt avfall (AL 124 §)

Skyldigheten till regelbunden tillsyn enligt avfallslagen omfattar andra verksamheter än sådana som kräver miljötillstånd. I fråga om tillståndspliktiga verksamheter utförs den på avfallslagen baserade tillsynen som en del av tillsynen över miljö- eller marktåktstillstånd. Miljövården gjorde under sommaren 2016 en preliminär kartläggning av de företag i Borgå där det uppkommer farligt avfall. Antalet sådana företag uppskattas vara över 100. Ett heltäckande register över verksamheter där det uppkommer farligt avfall finns inte. Branscher som ska granskas omfattar bl.a. service av bilar och båtar, tryckerier, kemisk industri och jordtransporter.

Verksamheter som ger upphov till farligt avfall inspekteras i regel på projektbasis, men också enligt en riskbaserad prövning. De verksamheter som inspekteras väljs ut genom stickprov genom att tillsynen inriktas t.ex. på en bestämd bransch.

4.2.2 Allmän tillsyn enligt avfallslagen

Kommunens ansvar för den allmänna tillsynen enligt avfallslagen omfattar bl.a. tillsyn över anslutning till avfallshanteringen, tillsyn över att avfallshanteringsbestämmelserna följs samt nedskräpningsärenden. Tillsyn över anslutna fastigheter och efterlevnad av avfallshanteringsbestämmelserna sker i huvudsak när sådana ärenden skriftligt anhängiggjorts. Tillsyn utövas också som en del av den övriga miljötillsynen.

Den lättaste tillsynsåtgärden är ett brev med anvisningar som sänds på basis av en anmälan om olägenhet och som syftar till att styra verksamheten så att den överensstämmer med lagen, förordningarna samt avfallshanterings- och miljöskyddsföreskrifterna. Anvisningsbrevet kan gälla t.ex. ordnande av avfallshanteringen på behörigt sätt eller förebyggande av uppkomsten av rökölägenheter.

Med stöd av avfallslagen kan den kommunala miljövårdsmyndigheten i ett enskilt fall som gäller verksamhet som inte är miljötillståndspliktig meddela beslut (AL 125) om det behövs för att förhindra nedskräpning eller ordna avfallshanteringen på lämpligt sätt. Ett beslut lämpar sig för situationer där det inte direkt getts en allmän föreskrift eller bestämmelse som någon sedan skulle ha brutit mot men där verksamheten ändå inte är förenlig med avfallslagens mål. Beslut som fattas i enskilda fall är till sin karaktär en lindrigare åtgärd än förvaltningstvång. Om beslut fattas i ett enskilt fall, ska myndigheten också övervaka att beslutet följs.

Regionala avfallshanteringsföreskrifter

Nylands avfallsnämnd är en gemensam nämnd för tolv kommuner (Askola, Borgå, Hangö, Ingå, Karkkila, Lojo, Lovisa, Raseborg, Sibbo, Sjundeå och Vichtis), som ansvarar för myndighetsuppgifterna i anslutning till avfallshanteringen inom medlemskommunernas område. Nämnden utarbetar avfallshanteringsföreskrifter för sitt område, utfärdar allmänna föreskrifter som grundar sig på avfallslagen och avfallshanteringsföreskrifterna och godkänner hushållens avfallshanteringstaxa och avfallshanteringsavgifter samt ger utlåtanden om avfallshanteringen till andra myndigheter.

Miljövårdsmyndigheten svarar för den allmänna tillsynen enligt avfallslagen inom varje kommuns område.

Tillsyn över avfallshanteringen på bygg- och rivningsarbetsplatser

Byggandet har varit livligt i Borgå och tillsynen över avfallshanteringen för bygg- och rivningsavfall kräver uppmärksamhet. Vid tillsynen fästs särskild uppmärksamhet vid iakttagandet av prioriteringsordningen enligt 8 § i avfallslagen och skyldigheten till separat insamling av avfall enligt 16 § i avfallsförordningen. Man strävar efter att kontakta byggaren via Lupapiste redan i det inledande skedet av projektet. Dessutom behövs det inspektioner, särskilt vid större rivnings- och saneringsobjekt. Inspektionen görs i mån av möjlighet i början av arbetet. Då kan man också utreda hur bekämpningen av damm genomförs.

Avfallshantering vid offentliga tillställningar

Offentliga tillställningar får inte orsaka sådan nedskräpning av miljön som avses i 72 § i avfallslagen. Enligt 34 § i de regionala avfallshanteringsföreskrifterna (1.2.2021) ska en offentlig tillställning med över 1 000 personer anmälas till den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten senast två veckor före tillställningen. Miljöförvaltningsmyndigheten kan kräva att en avfallshanteringsplan utarbetas och läggs fram för tillställningen.

Tillsynen genomförs i form av förhandskontroll med anvisningar till dem som ordnar tillställningen samt vid behov genom att kräva en avfallshanteringsplan och behandla den.

Tillsyn över återvinning av avfall i markbyggnad

Statsrådets förordning om återvinning av vissa avfall i markbyggnad (843/2017), den s.k. MARA-förordningen, trädde i kraft i början av 2018. Syftet med förordningen är att öka återvinningen av avfall i markbyggnad i stället för naturstensmaterial och främja cirkulär ekonomi. Vissa typer av avfall, såsom betongkross, kan utnyttjas i markbyggnad genom en förenklad process utan miljötillstånd. Registreringsanmälan om återvinning av avfall (MARA-anmälan) görs till den regionala NTM-centralen, som granskar anmälan och för den till datasystemet YLVA.

Den regionala närings-, trafik- och miljöcentralen ansvarar för tillsynen över återvinningen av det avfall som används vid markbyggnad. Säkerställandet av avfallets lämplighet för markbyggnad och avfallets placering på lämpliga platser kräver i praktiken tillsynsåtgärder också från den kommunala miljöförvaltningsmyndighetens sida, t.ex. mottagning av anmälningar om olägenheter eller genomförande av inspektioner. Tillsynsärenden som gäller MARA-objekt hänvisas till NTM-centralen i Nyland.

Små och icke-professionella projekt för återvinning av avfall som inlett skriftligen bedöms och behandlas genom ett remissförfarande i enlighet med de principer som skrivits in i miljöskyddsföreskrifterna.

4.2.2.1 Nedskräpning

Myndigheten får i allmänhet kännedom om nedskräpning genom anmälningar om olägenheter. För kartläggning av situationen görs då en inspektion på platsen. Vid tillsynen över ett nedskräpat område beaktar myndigheten gränsdragningen mellan å ena sidan tillsynen över bebyggd miljö enligt markanvändnings- och bygglagen (MBL) och å andra sidan förorening av marken enligt miljöskyddslagen. I de ärenden där byggnadstillsynen eller NTM-centralen är behörig myndighet, överförs ärendet till den behöriga myndigheten för avgörande.

Renlighet i den byggda miljön

Osnygghet i den byggda miljön kan föranledas av förfulande upplag utomhus, dåligt skötta byggnader eller avfall. I många fall är det fråga om alla dessa saker samtidigt. I tillsynen enligt avfallslagen är det dock endast möjligt att vidta åtgärder som gäller avfall. Markanvändnings- och bygglagen (MarkByggl) ger möjlighet till att hantera ärendet på ett mera övergripande sätt. Vid

osnyggighet i den byggda miljön är det effektivare att ingripa med tillsyn enligt MBL.

Ärenden som gäller osnyggighet i den byggda miljön hör i huvudsak till byggnadstillsynens ansvarsområde. Miljövården ingriper i praktiken när det i den byggda miljön finns avfallsfraktioner som kan orsaka förorening av miljön. Då avses i synnerhet farligt avfall. Sådana avfallsfraktioner kan förutsätta en snabbare tidsplan för åtgärder än vad som i övrigt behövs för städning av området.

Kommunens ansvar för städning av nedskräpade områden

Om nedskräparen inte kan identifieras och om det är oskäligt att kräva att fastighetens ägare städar området, är det i sista hand kommunen som ansvarar för att det nedskräpade området städas. NTM-centralen är den instans som beslutar om en uppmaning till kommunen att städa ett nedskräpat område. Vid behov anhängiggörs ärendet hos NTM-centralen genom beslut av byggnads- och miljönämnden. I beslutet bokförs de åtgärder som vidtagits för att utreda ärendet samt nämndens åsikt om grunderna för kommunens städningsskyldighet.

I konstaterade nedskräpningsfall inom stadens område strävar man efter att med kontroller utreda, vem nedskräparen är.

Nedskräpningen anmäls till polisen. Om nedskräparen inte kan identifieras, meddelas saken till stadens kommunteknik, som ansvarar för städningen av de områden som staden äger.

Förorening av marken i samband med nedskräpning

Nedskräpning kan också förenas med risk för förorening av marken. I synnerhet områden där någon har lagrat eller hanterat farligt avfall på ett icke godtagbart sätt samt områden där det finns spår av förbränning av avfall bör anmälas till NTM-centralen, som ansvarar för tillsynen över förorenade områden.

Avfall som grävts ner i marken utgör alltid också en risk för förorening av marken. I sådana fall förhandlar myndigheten med NTM-centralen om hur tillsynsärendet ska skötas och vilken arbetsfördelning som tillämpas. Om det enbart är fråga om nedgrävt avfall, beslutar den kommunala miljövårdsmyndigheten om avlägsnande av avfallsupplaget. Är det fråga om förutom avfallsfraktioner också förorenad mark, är det nödvändigt att kartlägga markens förorening innan åtgärder vidtas. Då kan avfallsfraktionerna avlägsnas i samband med att den förorenade marken saneras.

NTM-centralen i Nyland behandlar anmälningsbesluten i samband med marksaneringar. Marksaneringen övervakas både av NTM-centralen i Nyland och miljövården i Borgå stad. En utomstående kvalitetsövervakare rapporterar om saneringen till tillsynsmyndigheten. Uppdateringen av datasystemet för markens tillstånd görs av NTM-centralen i Nyland.

Miljövården ger anvisningar om markundersökningar vid nya objekt där marken är förorenad. På basis av undersökningsresultaten ger miljövården vid behov anvisningar för upprättandet av en saneringsplan när myndighetsförfaranden inleds enligt MSL 136 §. Miljöskyddet lämnar uppgifterna till NTM-centralen i Nyland för överföring till datasystemet för markens tillstånd.

Stadens miljöskyddsföreskrifter

Stadsfullmäktige i Borgå godkände de gällande miljövårdsföreskrifterna 29.8.2012 § 45. Miljövårdsmyndigheten kan av grundad anledning godkänna undantag från föreskrifterna. Tillsynsuppdrag uppstår också vid klagomål och anmälningar om olägenheter som har anknytning till miljövårdsföreskrifterna.

4.3 Tillsyn enligt marktäktslagen

Tillstånds- och tillsynsmyndighetens uppgifter enligt marktäktslagen överfördes till den kommunala miljövårdsmyndigheten 1.7.2016. I Borgå finns 13 tillståndspliktiga tillsynsobjekt som avses i marktäktslagen. Som tillsynsobjekt räknas också områden där täkt för husbehov utförs. En i marktäktslagen avsedd anmälan har inte gjorts om alla områden som används för täkt för husbehov, varför det inte finns heltäckande information om antalet områden som borde vara föremål för tillsyn.

Marktächtstillstånden är inte indelade i riskbaserade tillsynsklasser, varför alla objekt inspekteras en gång per år. En årlig tillsynsavgift enligt marktächtstaxan tas ut för den tillsyn som utövas enligt marktäktslagen. Utöver den regelbundna tillsynen ska inspektion dessutom göras på grund av motiverade yrkanden av innehavaren av marktächtstillståndet, sakägare eller andra. I dessa fall kan en inspektion lämnas ogjord endast om den kan anses uppenbart onödig.

4.4 Tillsyn enligt vattenlagen

Vattenlagen reglerar olika vattenhushållningsprojekt, såsom användning av vattenområden, byggande i vattendrag, flottning, dikning, vattenregleringar och tagande av vatten. Regionförvaltningsverket i Södra Finland är tillståndsmyndighet enligt vattenlagen.

Den kommunala miljövårdsmyndigheten utövar tillsyn över att vattenlagen (587/2011) och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den efterlevs. Denna tillsynsuppgift är parallell med NTM-centralens uppgifter. NTM-centralens och den kommunala myndighetens befogenheter är i huvudsak odelade. I varje enskilt fall kommer myndigheterna överens om de förfaranden som tillämpas. I dikningsärenden hör tillsynen till den kommunala miljövårdsmyndigheten. Behandlingen av muddringar och stora dikningsprojekt går via NTM-centralen.

Tillstånds- och tillsynsärenden som avses i vattenlagen kan anhängiggöras av dem som är parter i ärenden eller på initiativ av myndigheterna själva. Miljövården i Borgå stad inspekterar årligen enligt egen prövning cirka 10-20 vattenbyggnadsprojekt, antingen på egen hand eller tillsammans med Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland. Miljövården utövar ingen planmässig tillsyn enligt vattenlagen.

4.5 Tillsyn enligt lagen om vattentjänster

Den kommunala miljövårdsmyndigheten är tillsynsmyndighet enligt lagen om vattentjänster (119/2001). Myndigheten har till uppgift att utöva tillsyn över fastigheters anslutning till vattentjänstverkets avlopp och vattenledning inom vattentjänstverkets verksamhetsområde samt att behandla de ansökningar om befrielse som avses i 11 § eller 17 c § i lagen.

I samband med behandlingen av ansökningar om befrielse görs en inspektion av objektet. Inspektionsobjekt anhängiggörs också genom tillstånd som byggnadstillsynen behandlar med stöd av markanvändnings- och bygglagen samt genom klagomål från grannar.

Tillsynsmyndigheter enligt lagen om vattentjänster är den kommunala miljövårdsmyndigheten och NTM-centralen. Den kommunala miljövårdsmyndigheten kan med stöd av 11 § i lagen om vattentjänster bevilja befrielse från anslutning till vatten- och avloppsnätet inom vattentjänstverkets verksamhetsområde och befrielse med stöd av 17 c från skyldighet att ansluta sig till dagvattenavlopp. Några ansökningar om befrielse behandlas årligen. Inspektionsbehovet bedöms separat för varje objekt. Ingen planmässig tillsyn ingår i tillsynen enligt vattenlagen.

Inom vattentjänstverkens verksamhetsområden finns uppskattningsvis flera hundra fastigheter som inte är anslutna till vattenledning eller avlopp men som inte har ansökt om befrielse från anslutning. Uppgiften att uppmana dessa fastigheter att ansluta sig hör primärt till vattentjänstverken (vattenaffärsverk eller vattenandelslag). Därefter är det miljöförmyndighetens uppgift att vid behov meddela fastigheten ett föreläggande att ansluta sig till nätet eller att ansöka om befrielse från anslutning. Miljöförmyndighetens tillsynsarbete övervakas av att vattentjänstverkens uppgifter om icke anslutna fastigheter är bristfälliga.

4.6 Tillsyn enligt terrängtrafiklagen och sjötrafiklagen

Miljöministeriet svarar för verkställigheten av terrängtrafiklagen (1710/1995) och för den högsta tillsynen över att lagen iakttas. Den allmänna tillsynen enligt denna lag och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den utövas av NTM-centralen och av den kommunala miljöförmyndigheten. Till kommunens uppgifter hör bland annat att godkänna planerna för en snöskoterled och de ansvariga för leden, att bevilja tillstånd för tävlingar och övningar med motordrivna fordon och övervaka efterlevnaden av beslut. 30 § i terrängtrafiklagen och den lagändring (1429/2020) som trädde i kraft 1.1.2020 gör det möjligt att ta ut en avgift för tillstånd enligt terrängtrafiklagen.

En ny sjötrafiklag (782/2019) trädde i kraft 1.6.2020. Enligt 106 § i sjötrafiklagen ska tillstånd sökas hos den kommunala miljöförmyndigheten för återkommande eller permanent anordnande av tävlingar, övningar eller andra evenemang med motordrivna farkoster på ett och samma vattenområde. Tillstånd ska också sökas för anordnande av ett enskilt evenemang, om evenemanget förväntas orsaka betydande olägenheter för miljön. Tillsynen över dessa tillståndspliktiga verksamheter ankommer på den kommunala miljöförmyndigheten.

Miljöförvalden i Borgå stad gör årligen cirka 1-3 inspektioner enligt terrängtrafiklagen eller sjötrafiklagen. Objekten övervakas från fall till fall och för behandlingen av tillstånden tas det ut en avgift enligt den godkända taxan.

4.7 Tillsyn enligt miljöskyddslagen för sjöfarten

Den kommunala miljöförmyndigheten godkänner avfallshanteringsplaner för småbåtshamnar som avses i 9 kap. 3 § i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009).

Till den kommunala miljöförmyndighetens uppgifter hör också att övervaka de avfallshanteringsföreskrifter som avfallshanteringsmyndigheten har godkänt och som gäller hamnen.

Med stöd av 12 kap. 5 § i miljöskyddslagen för sjöfarten ska den kommunala miljöförmyndigheten utöva tillsyn över småbåtshamnarnas avfallshantering och mottagningen av avfall från fritidsbåtar. Miljöförmyndigheten godkänner avfallshanteringsplanerna för småbåtshamnar och antecknar dem i datasystemet för miljöförvaldsinformation.

I Borgå finns åtta registreringskyldiga småbåtshamnar och två till registret anmälda områden för vinterförvaring av båtar. Småbåtshamnarna inspekteras i samband med registreringen och vid behov exempelvis i samband med ändringar. Inspektioner av småbåtshamnar görs enligt separat prövning.

4.8 Tillsyn enligt kemikalielagen

Tillsynsmyndigheter enligt kemikalielagen är den kommunala miljöförmyndigheten och NTM-centralen. Enligt 11 § i kemikalielagen hör det till tillsynsuppgifterna att utöver kemikalielagen och de författningar som utfärdats med stöd av den övervaka att

1) de villkor och förutsättningar för användningen av biocidprodukter som anges i artikel 17 i biocidförordningen (EU 528/2012) eller i ett beslut om godkännande enligt 30 § i kemikalielagen uppfylls,

2) bestämmelserna om användningen av ämnen i artiklarna 3 och 4 i POP-förordningen (EG 1102/2008) följs,

3) bestämmelserna om användningsförhållanden för ämnen och säkerhetsåtgärder i artiklarna 14 och 37, om användningen av tillståndspliktiga ämnen i avdelning VII och om begränsningar för ämnen i artikel 67 i Reach-förordningen (EG 1907/2006) följs, till den del tillsynen gäller verksamhetsutövares skyldighet att sörja för förebyggande och avvärijande av miljöolägenheter i samband med användning och lagring av kemikalier.

Räddningsmyndigheten fattar beslut om en sådan anmälan om liten hantering och upplagring av kemikalier som avses i 4 kap. 33 § i statsrådets förordning om övervakning av hanteringen och upplagringen av farliga kemikalier (685/2015). Beslutet meddelas till den kommunala miljövårdsmyndigheten för kännedom.

Tillsynen enligt kemikalielagen sker primärt i samband med tillsynen över anläggningar enligt miljöskyddslagen och avfallslagen. Tillsynen sker vid behov i samarbete med räddningsmyndigheten. Tillsynen sker genom inspektioner i lokaler hos verksamhetsutövare som tillverkar, lagrar och använder kemikalier och/eller genom granskning av handlingar. Om myndigheten vid tillsynen upptäcker brister som hör till en annan myndighets behörighet, ska myndigheten underrättas om bristerna.

4.9 Tillsyn enligt lagen om friluftsliv

Med stöd av förvaltningsstadgan är byggnads- och miljönämnden sådan campingplatsmyndighet som avses i lagen om friluftsliv och som övervakar efterlevnaden av lagen om friluftsliv och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den. I Borgå finns fyra objekt som avses i lagen om friluftsliv. Objekten inspekteras i mån av möjlighet årligen eller i övrigt vid behov. Planmässig tillsyn utövas inte.

4.10 Tillsyn enligt naturvårdslagen

I naturvårdslagen anges inga egentliga tillsynsuppgifter för den kommunala miljövårdsmyndigheten. Byggnads- och miljönämnden beslutar med stöd av förvaltningsstadgan om fredande av naturminnesmärken och om upphävning av fredning. Sådana ärenden blir aktuella sällan, och objekten inspekteras i samband med beredningen av möteshandlingar som gäller fredningen.

I Borgå stads område finns 51 naturskyddsområden, 5 naturstigar och 5 fågeltorn. Årligen inspekteras 5-10 naturskyddsområden. Inspektioner görs speciellt på områden som är i flitig användning eller som anges i anmälningar om nedskräpning. Stigarnas och tornens skick kontrolleras årligen eller offare enligt behovsprövning. Objekten iståndsätts eller konstruktionerna repareras efter behov.

5 Riskbedömning av verksamheter

Med risk avses här i allmänhet en händelse som orsakas av en verksamhet och som kan medföra förorening av miljön. Hur betydande risken är, påverkas av hur sannolik den är och hur allvarliga dess följder är. Ju större risker en verksamhet utgör för miljön, desto intensivare ska verksamheten övervakas.

Vid en grundlig riskbedömning beaktas riskerna såväl för branschen som för den enskilda anläggningen. En riskbedömning för en anläggning innehåller bedömningar av verksamhetens och placeringens risker.

5.1 Bedömning av en anläggnings risker

Huvuddelen av tillsynsobjekten inom den regelbundna tillsynen är distributionsstationer för flytande bränsle, täkt av marksubstanser eller berg, djurstallar samt yrkesmässig behandling av avfall eller behandling av avfall i en anläggning. Eftersom antalet tillståndspliktiga och registreringspliktiga verksamheter är litet och deras verksamhet är välkänd, har en riskbedömning per bransch inte utförts.

5.2 Riskbedömning per anläggning

5.2.1 Tillstånds- och registreringspliktiga verksamheter enligt miljöskyddslagen

En riskbedömning har gjorts för alla tillstånds- och registreringspliktiga verksamheter. Riskbedömningen har gjorts per anläggning och där bedöms verksamhetens risker med utgångspunkt i anläggningens placering, verksamhet och utsläpp samt tillsynshistoria (tabell 2). Anläggningen ges poäng för varje punkt, antingen 0 eller 1. Poängtalet 0 ges när bedömningen är att en risk inte finns eller orsakas, och poängtalet 1 när en risk har identifierats.

Placering av verksamheten inom ett klassificerat grundvattenområde eller i närheten av ett vattendrag eller tillrinningsområde anses vara en risk, likaså placering närmare än 500 meter från bosättning eller andra för störning utsatta objekt. Som verksamhetsrisker identifieras bl.a. anläggningens ålder (över 10 år), verksamhet där flera olika produktionsprocesser ingår, utsläpp till luft eller avlopp, stora avfallsmängder (över 5000 kg/år), anläggningars och lokalers ålder (över 10 år), beskaffenheten hos avfall som transporteras eller lagras (flytande avfall, farligt avfall) samt export av avfall.

Riskerna vid varje objekt bedöms också med utgångspunkt i tidigare tillsynshistoria. Som risker betraktas bl.a. halter av skadliga ämnen enligt tidigare kontrollresultat, vid inspektioner konstaterade brister exempelvis i lagring av avfall eller skyddskonstruktioner för avfall, att tillståndsvillkor inte har följts samt olycksfall, skador och olyckstillbud i tidigare tillsynshistoria.

Tabell 2. Bedömning av lägesrisk och verksamhetsrisk

Poängtal	Lägesrisk
	Grundvatten
	Ytvatten

	närhet till bosättning eller fritidsbostäder
	Kontroll
	andra känsliga objekt inom det område som påverkas (skolor, sjukhus, naturskydds- och rekreatiomsområden)
Poängtal	Utsläppsrisk/verksamhetsrisk
	verksamhetens karaktär och omfattning
	lokaler och anläggningar
	faktorer som berör produktion och tillverkning
	transporter och lagring
Poängtal	Tillsynshistoria
	resultat av kontroller
	tidigare observerade brister och risker

Vid bedömningen av hur betydande en risk är, beaktar man hur sannolikt det är att risken förverkligas och hur betydande förorening som i så fall orsakas. Då granskas, hur sannolikt det är att risken förverkligas. Samtidigt granskas följdernas allvarlighet för miljön, om risken förverkligas. Följerna placeras i kategorierna ringa, skadliga och allvarliga. Således poängsätts riskerna enligt skalan 1-5 från betydelselösa risker (1) till outhärdliga risker (5). Beviljandet av miljötillstånd betyder att tillståndsvillkoren sannolikt förhindrar en allvarlig förorening av miljön. Risker som bedöms vara outhärdliga förutsätter alltid tillsynsåtgärder eller en omprövning av förutsättningarna för beviljande av tillstånd.

Tabell 3. Bedömning av riskens betydelse

Sannolikhet (för att risken förverkligas)	Följder (hur betydande förorening som kan orsakas)		
	ringa	skadliga	allvarliga
osannolik	1 betydelselös risk	2 liten risk	3 måttlig risk
potentiell	2 liten risk	3 måttlig risk	4 betydande risk
sannolik	3 måttlig risk	4 betydande risk	5 outhärdlig risk

Resultatet för hur betydande riskerna är får man genom att multiplicera betydelsen av varje identifierad risk med talet 1-5. På detta sätt har varje anläggning som står under tillsyn fått en egen poängsättning som baserar sig på riskerna och deras betydelse.

Efter poängsättningen av riskerna placeras anläggningen i en tillsynsklass (tabell 4). Det finns fyra tillsynsklasser, I-IV. Riskklasserna beskrivs i ord i tabell 5.

Anläggningar i klass I inspekteras en gång per år, klass II en gång per 3 år, klass III en gång per

fem år och klass IV en gång per 8 år.

Tabell 4. Tillsynsklasser enligt riskerna och deras betydelse

Poängtal	Tillsynsklass	Inspektionsfrekvens
över 31	I	en gång per år
20–30	II	en gång per 3 år
10–19	III	en gång per 5 år
0-9	IV	en gång per 8 år / under tillståndperioden

Tabell 5. Riskklassernas beskrivningar och inspektionsfrekvenser

Riskklasser	
Riskklass I	"Utsläpp till miljön kan ha betydande konsekvenser för människors hälsa eller miljös tillstånd. Konsekvenserna kan vara långvariga. Inspektionsbesök en gång per år"
Riskklass II	"Utsläpp till miljön kan ha konsekvenser av varierande längd för trivsamt och miljös tillstånd. Inspektionsbesök en gång per tre år"
Riskklass III	"Utsläpp till miljön kan ha ringa och kortvariga konsekvenser. Orsakar inte förorening av miljön. Inspektionsbesök en gång per fem år"
Riskklass IV	"Utsläpp till miljön har inga betydande konsekvenser för miljön. Inspektionsbesök en gång per åtta år"

På basis av poängsättningen finns det tre miljötillståndspliktiga anläggningar som hör till tillsynsklass I, 19 som hör till klass II, tre som hör till klass III och fyra som hör till klass IV. På basis av en inspektion kan poängsättningen av anläggningens risker ändras och anläggningen flyttas till en högre eller lägre tillsynsklass.

Av de anläggningar som registrerats med stöd av miljöskyddslagen hör en till klass I, nio till klass II och 11 till klass III. Det finns inga registrerade anläggningar i klass IV.

Tillsynsprogrammet och tillsynsplanen upprättas på basis av tillsynsklasserna så att varje anläggning regelbundet inspekteras enligt sin tillsynsklass. De i miljöskyddslagen avsedda tillsynsobjekten och tillsynsfrekvenserna för periodiska inspektionerna baseras på den riskbedömning som beskrivs ovan.

5.2.2 Anläggningar som avses i avfallslagen

För tillsynen enligt avfallslagen ska inspektionsplaner som baseras på en riskbedömning upprättas för tillsynen över sådana anläggningar och företag som är tillsynsobjekt för den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten och vilkas verksamhet omfattar eller kan av grundad anledning antas omfatta internationella transporter.

Det är känt att internationella avfallstransporter ingår i verksamheten hos ett företag i Borgå. Företaget har registrerats med stöd av 100 § i avfallslagen och tillsynen genomförs som en del av

tillsynen över de registrerade verksamheterna.

5.3 Samplingsmetoder

Tidpunkterna för periodiska inspektioner kan också beräknas med olika samplingsmetoder. Samplingen kan basera sig t.ex. på branschgrupper, riskbaserade grupper eller andra på förhand fastställda grupper. Samplingen kan också vara rent slumpmässig.

Sampling tillämpas på regelbundna inspektioner av anläggningar som producerar farligt avfall (AL 124 §) och av företag som registrerats med stöd av 100 § i avfallslagen. Vid samling sker urvalet på basis av bransch, aktör eller område. Om internationella transporter av avfall ingår i företagets verksamhet, är anläggningen föremål för tillsyn enligt riskklass II.

6 Upprättandet av tillsynsprogrammet

Tillsynsprogrammet består av ett sammandrag och en för miljövårdens interna bruk avsedd tabell över tillsynsobjekt och åtgärder, som är ett centralt verktyg för den som utövar tillsynen. I tillsynsprogrammet ingår en beskrivning av de planerade tillsynsåtgärderna under den kommande programperioden. I tillsynsprogrammet ingår uppgifter om alla periodiska inspektioner av tillståndspliktiga och registreringspliktiga verksamheter samt om de övriga åtgärderna inom den regelbundna tillsynen. Där presenteras en plan för den regelbundna tillsynen och dess mål, såsom periodiska inspektioner av tillståndspliktiga och registreringspliktiga verksamheter samt om granskning av anläggningarnas inspektionsresultat och årsrapporter. I tillsynsprogrammet ges också en bedömning av utfallet för tillsynen under det föregående året. I tillsynsprogrammet antecknas uppgifter om alla tillståndspliktiga och registreringspliktiga verksamheter, även om verksamheten med stöd av övergångsstadganden tills vidare bedrivs enligt ett tidigare tillstånd eller en tidigare rätt.

Ett tillsynsprogram upprättas årligen och hålls kontinuerligt aktuell med uppgifter om nya tillståndspliktiga verksamheter och sådana som upphör. Tillsynsprogrammets sammandrag är en offentlig handling. Byggnads- och miljönämnden fastställer vid årets slut eller i början av nästa verksamhetsår ett tillsynsprogram för det kommande året. Beslut om tillsynsprogrammet kan också delegeras till en tjänsteinnehavare. Tillsynsprogrammets förteckning över åtgärder och tillsynsobjekt publiceras inte.

Verksamhetsutövarna informeras i samband med tillsynen om den egna tillsynsklassen samt om grunderna för bestämning av tillsynsklassen.

Tillsynsobjekten har per objekt indelats i grupper enligt lagstiftningen och typen av tillsyn. Tillsynsprogrammet består av årsplaner för tillsynen över tillståndspliktiga verksamheter och registreringspliktiga verksamheter enligt miljöskyddslagen, för tillsynsobjekten enligt marktäktslagen, för objekten inom den regelbundna tillsynen enligt avfallslagen, för tillsynen enligt miljöskyddslagen för sjötrafiken samt för tillsynen över tillsynsobjekten enligt vattenlagen.

Den regelbundna tillsynen enligt miljöskyddslagen består av en förteckning per anläggning med uppgifter om de planerade periodiska inspektionerna samt skyldigheterna som gäller kontroller och rapportering. Inspektionsfrekvensen baserar sig på en riskbedömning per anläggning.

Tillsynsobjekten enligt marktäktslagen har sammanställts per anläggning, och de inspekteras årligen. För tillsynen enligt marktäktslagen tas ut årsavgifter enligt marktäktstaxan.

Tillsynsobjekten inom den regelbundna tillsynen enligt avfallslagen omfattar de registrerade avfallsinsamlare som avses i 100 § i avfallslagen och de verksamheter där det uppstår betydande mängder av farligt avfall. Uppgifterna om verksamheter där det uppstår farligt avfall är bristfälliga, och

de kompletteras inom ramen för tillgängliga resurser. Den regelbundna tillsynen enligt avfallslagen riktas enligt en riskbedömning på de verksamheter där det uppkommer särskilt stora mängder farligt avfall eller som på grund av verksamhetens placering eller karaktär kan betraktas som riskobjekt.

Tillsyn enligt vattenlagen utövas i kommuner närmast när sådana ärenden anhängiggörs. Tillsynen över tillstånd enligt vattenlagen utövas enligt gjorda överenskommelser i regel av NTM-centralen. Tillräckliga basavgifter över tillsynsobjekten upprätthålls emellertid för att det i brådskande fall ska vara möjligt att utan dröjsmål vidta åtgärder för tillsynen.

7 Tillsynsavgifter och tillsynsåtgärder

7.1 Avgiftsbelagd tillsynsverksamhet

Som tillsynsåtgärder räknas inspektioner, granskning av rapporter och uppföljningsinformation samt behandling av anmälningar och information från allmänheten. Den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten kan vid behov förena sina förelägganden med förvaltningstvång.

En avgift tas ut för åtgärder enligt den planmässiga tillsynen (MSL 205 §). Avgifterna baserar sig på det tillsynsprogram som miljöförvaltningsmyndigheten har upprättat och miljöförvaltningsmyndighetens godkända avgiftstaxa. Alla avgiftsbelagda tillsynsåtgärder skrivs in i tillsynsprogrammet. Avgiftsbelagda åtgärder är, förutom de periodiska inspektionerna, bl.a. granskning av årsberättelsen, i MSL 175 och 176 avsedda inspektioner för övervakande av förelägganden som gäller förvaltningstvång eller för att ett beslut om avbrytande av verksamheten följs. Avgifter som baserar sig på överträdelser gäller all verksamhet.

Efter den lagändring som trädde i kraft 1.1.2018 kan en avgift tas ut för den planmässiga tillsynen enligt avfallslagen (144 § i avfallslagen) när tillsynsplanen har gjorts upp och taxan har uppdaterats. Avgiftsbelagda åtgärder utöver periodiska inspektioner och andra regelbundna tillsynsåtgärder är bl.a. behandling av anmälningar eller andra ärenden som avses i avfallslagen samt inspektioner och andra tillsynsåtgärder som behövs för att meddela förbud eller förelägganden enligt 75, 125 och 126 § i avfallslagen och för att övervaka att de följs.

Den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten kan också i egenskap av tillsynsmyndighet påföra en försummelseavgift enligt 131 § i avfallslagen, om avfallsinsamlaren försummar sin skyldighet enligt 100 § att göra en anmälan till avfallshanteringsregistret.

För tillstånd av den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten att regelbundet eller permanent ordna tävlingar och övningar med motordrivna fordon i samma terräng enligt 30 § i terrängtrafiklagen (1995/1710) tas det ut en avgift enligt taxan. Avgiften tas ut i enlighet med de totala kostnaderna för prestationen och den omfattar bl.a. en terrängundersökning i samband med beredningen. En lagändring som gör det möjligt att ta ut en avgift (1429/2019) trädde i kraft 1.1.2020 och avgiften har beaktats i miljöförvaltningsmyndighetens taxa som godkändes 25.8.2020 § 79.

Enligt 106 § i den nya sjötrafiklagen (782/2019) ska tillstånd sökas hos den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten för återkommande eller permanent anordnande av tävlingar, övningar eller andra evenemang med motordrivna farkoster på ett och samma vattenområde. Tillstånd ska också sökas för anordnande av ett enskilt evenemang, om evenemanget förväntas orsaka betydande olägenheter för miljön. Lagen trädde i kraft 1.6.2020 och gör det möjligt att ta ut en avgift.

Avgiften har beaktats i miljöförvaltningsmyndighetens taxa som godkändes 25.8.2020 § 79. Avgiften tas ut i enlighet med de totala kostnaderna för prestationen och den omfattar bl.a. en terrängundersökning i samband med beredningen.

Lagen om samordning av vissa miljörelaterade tillståndsförfaranden (764/2019) trädde i kraft 1.9.2020. Enligt 16 § i lagen kan kommunens miljöförvaltningsmyndighet ta ut en avgift för samordningen enligt grunder som bestäms i en av kommunen godkänd taxa. Den avgift som tas ut för samordningen har beaktats i miljöförvaltningsmyndighetens taxa som godkändes 25.8.2020 § 79.

För tillsynen enligt marktäktslagen tas en årlig tillsynsavgift ut som baserar sig på den årliga täktmängden och täktområdets areal. Utöver detta tas en avgift ut för tillsynsbehov som avviker från den planmässiga tillsynen, såsom ändringar i säkerheter samt beslut om tvångsmedel.

7.2 Inspektioner

I regel kommer myndigheten överens om inspektioner med verksamhetsutövaren på förhand. I inspektionen ingår förberedelser inför en inspektion, en genomsnittlig resetid, den egentliga inspektionen, upprättande av inspektionsberättelse, genomgång av de rapporter som verksamhetsutövaren har lämnat in och övrigt efterarbete som föranleds av inspektionen. Inspektionen kan gälla objektets hela verksamhet eller endast en bestämd del av verksamheten. För inspektionen upprättas en inspektionsberättelse som undertecknas och sänds till verksamhetsutövaren och till de övriga parter som deltog i inspektionen, och inspektionen bokförs i ärendehanteringsprogrammet Dynasty. Den undertecknade inspektionsberättelsen sparas i elektronisk form på miljöförvaltnings gemensamma arbetsstation, utöver att den sparas på respektive arbetstagares egen arbetsstation.

7.2.1 Periodiska inspektioner

Det centrala verktyget för planmässig tillsyn är periodiska inspektioner vid miljöförvaltningspliktiga och registreringspliktiga objekt. Inspektionsfrekvensen för de periodiska inspektionerna bestäms på basis av en systematisk bedömning av miljöriskerna och de observationer som görs i samband med inspektionsbesöken. Då beaktas verksamhetens potentiella och faktiska konsekvenser för människors hälsa och för miljön. Samtidigt beaktas utsläpp, olycksrisker samt den lokala miljöns känslighet.

De periodiska inspektionerna av miljöförvaltningspliktiga anläggningar och registreringspliktiga verksamheter är avgiftsbelagda. Utgångspunkten är att de periodiska inspektionerna alltid överenskomms på förhand. Förrättandet av en inspektion förutsätter bl.a. att inspektören på förhand bekantar sig med anläggningens tillståndsbeslut, de gjorda kontrollerna samt anläggningens tillsynshistoria. För nya tillståndspliktiga objekt görs en första inspektion i samband med att verksamheten inleds. Vid inspektionen är det viktigt att kontrollera att förutsättningarna för tillståndet uppfylls och att personerna i fråga förstår de tillståndsvillkor som har givits.

7.2.2 Övriga inspektioner

Inspektioner är det centrala sättet för miljöförvaltningsmyndigheten att utreda en sak. Alla inspektioner som miljöförvaltningsmyndigheten gör är dock inte planmässiga sådana. Inspektioner görs också för avlägsnande av tidigare observerade missförhållanden samt efter klagomål och information från allmänheten. En inspektion är i regel nödvändig då det föreligger risk för förorening av miljön till följd av en olycka, när en anmälan mottagits om olägenheter, när ett tillstånd inte har efterlevts eller på grund av andra motsvarande omständigheter. Dessa inspektioner är i första skedet avgiftsfria. En inspektion för att övervaka efterlevnaden av ett beslut om förvaltningsstäv är emellertid avgiftsbelagd.

7.2.3 Inspektioner enligt marktäktslagen

Innan täktverksamhet vidtas i ett område, ska en inledande inspektion utföras. Vid inspektionen går inspektören tillsammans med sökanden av tillståndet de villkor, föreskrifter och övriga förpliktelser som är förenade med tillståndet. Antalet inspektioner som under täktiden företas i täktområdet beror på verksamhetens omfattning, tagarens egen uppföljning och miljöfaktorerna. Täktområden med aktiv täktverksamhet inspekteras en gång per år.

Verksamheten följs upp genom regelbundna kontrollmätningar. Mätfrekvensen varierar beroende på omfattningen av täktverksamhet på området, miljöfaktorerna och verksamhetsutövarens egen övervakning. Mätningarna under täktverksamheten fokuserar på att mäta den lägsta täktnivån och frontens framskridande. Utöver de regelbundna mätningarna utförs vid behov kontrollmätningar på övervakarens begäran.

En slutinspektion på området utförs när täktverksamheten har upphört och den landskapsanpassning som krävs enligt det beviljade tillståndet har utförts. Vid slutinspektionen kontrolleras att landskapsanpassningen uppfyller kraven. Vid landskapsanpassningen fästs uppmärksamhet vid slänternas säkerhet och hur de är anpassade till landskapet samt det sätt på vilket planteringar har utförts.

7.3 Bedömning av behovet av en ändring av tillståndet

Ett miljötillstånd ska meddelas att gälla tills vidare (MSL 87 §).

Ett tillstånd där det ingår både ett tillstånd enligt marktäktslagen och ett tillstånd enligt miljöskyddslagen är i kraft så länge som marktäkstillståndet är i kraft. Tillståndsmyndigheten kan med stöd av 90 § i miljöskyddslagen precisera tillståndsvillkor eller komplettera tillstånd utifrån en sådan särskild utredning som avses i 54 §. Även verksamhetsutövaren får ansöka om ändring av ett miljötillstånd. Med stöd av MSL 89 § ska tillståndsmyndigheten dessutom ändra tillståndet om utsläppen kan minskas väsentligt utan oskäliga kostnader på grund av den bästa tillgängliga teknikens utveckling eller om verksamhetens yttre förhållanden efter det att tillståndet beviljades väsentligt har förändrats och tillståndet därför behöver ändras. Om ändring av tillståndet inleds på initiativ av någon annan än verksamhetsutövaren ska tillståndsmyndigheten innan den avgör ärendet höra verksamhetsutövaren och vid behov lämna denne en specificerad begäran om att ge in de redogörelser som myndigheten behöver för att bedöma grunderna för och behovet av en ändring.

Därför övervakas det i samband med tillsynen att innehållet i miljötillståndet är à jour. Tillsynsmyndigheten ska som en del av sin tillsynsverksamhet bedöma, om det finns grunder att ändra tillståndet. Då ska tillsynsmyndigheten exempelvis bedöma den föroreningsrisk som orsakas av verksamheten eller möjligheten att verksamheten orsakar en överträdelse av förbudet i 16–18 § i miljöskyddslagen. Även väsentliga förändringar i verksamhetsmiljön eller nya krav som ställs efter det att tillståndet beviljades kan medföra ett behov att ändra tillståndet. Om det vid tillsynen observeras att det finns grunder för att ändra tillståndet, ska miljöförvaltningsmyndigheten inleda en process för att ändra tillståndet.

7.4 Granskning av rapporter och utredningar

7.4.1 Utredningar som krävs enligt tillståndsvillkoren

Tillståndsvillkoren kan innehålla förpliktelser att göra tilläggsutredningar, och dessa är i allmänhet förenade med en tidsgräns. Tillsynen över dessa utredningar är en viktig del av tillståndstillsynen. Vid tillsynen övervakar myndigheten att tidsfristen iakttas och bedömer om utredningarna är tillräckliga. På basis av utredningarna bedöms om fortsatta åtgärder behövs.

7.4.2 Årlig rapportering

I beslut om miljötillstånd ingår vanligen villkor om årlig rapportering. Det finns ingen standardform för rapporteringen. En rapport upprättas i fri form. Det vanliga är att en årsrapport ska ges inom februari-mars under det påföljande året. Granskning av årsrapporten är en del av den avgiftsbelagda tillsynen enligt miljöskyddslagen.

Om årsrapporter inte ges inom utsatt tid eller om de är bristfälliga, begär miljövärden de rapporter eller de uppgifter som saknas genom att kontakta tillståndshavaren per telefon eller e-post och vid behov med ett uppmaningsbrev. När årsrapporten har mottagits, sänder myndigheten per e-post en bekräftelse om detta till verksamhetsutövaren. Myndigheten granskar årsrapporterna och bedömer på basis av dem om verksamheten är förenlig med tillståndet och om fortsatta tillsynsåtgärder behövs. Vid behov kan ytterligare information begäras av verksamhetsutövaren om saker som nämns i rapporten. Efter granskning lämnas årsrapporten till byggnads- och miljönämnden för kännedom.

Om verksamheten väsentligt har utvidgats eller ändrats, ska förhandlingar om behovet av ett nytt tillstånd inledas.

En förpliktelse att ge årsrapporter ingår inte i alla tillstånd. I gamla tillståndsbeslut har ett sådant villkor oftast inte inskrivits. I sådana fall kan tillståndsmyndigheten separat begära de uppgifter som motsvarar en årsrapport.

Förutom årsrapporterna enligt de miljötillstånd som den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten har godkänt går miljövärden igenom årsrapporterna för de anläggningar vilkas tillstånd beviljats av regionförvaltningsverket och som övervakas av NTM-centralen, i synnerhet för anläggningar i Sköldviks industriområde.

7.5 Uppföljning av kontrollresultat

Verksamhetsutövaren kan med miljötillståndet förpliktas att förutom att ge årsrapporter också utföra kontroller av verksamhetens utsläpp och påverkan, t.ex. genom provtagning av yt- och grundvatten, mätningar av rökgaser eller bullermätningar. Verksamhetsutövaren förpliktas att lämna kontrollresultaten till tillsynsmyndigheten för granskning omedelbart efter att de färdigställts och/eller i en sammanfattande rapport. Kontrollrapporterna granskas när de har kommit till myndigheten. Kontrollresultaten jämförs med tillståndsvillkoren, de allmänna gräns- eller riktvärdena samt med resultaten från tidigare kontroller. Om gränsvärden överskrids eller om väsentliga förändringar till det sämre observeras i kontrollresultaten, vidtas de tillsynsåtgärder som behövs. Vid granskningen av årsrapporten kontrolleras att också kontrollresultaten för det föregående året har lämnats enligt kraven. Vid behov vidtas tillsynsåtgärder för erhållande av kontrollresultaten. Granskning av kontrollresultaten för miljötillståndspliktiga och registreringspliktiga verksamheter är en del av den avgiftsbelagda tillsynen enligt miljöskyddslagen.

7.6 Förvaltningstvång och begäran om utredning

En förutsättning för högklassig och effektiv tillsyn är att myndigheten, när den observerat problem, vidtar korrigerande tillsynsåtgärder. Behandlingen av ärendet fortsätter tills situationen på ett godtagbart sätt har korrigerats. I brådskande fall kan tillsynsmyndigheten med stöd av 182 § i miljöskyddslagen tillfälligt avbryta verksamheten eller meddela ett föreläggande som begränsar verksamheten. Sådana situationer ska utan dröjsmål hänskjutas till den nämnd som är miljövårdsmyndighet i kommunen.

En förvaltningstvångsprocess inleds vanligen med en uppmaning. Då hörs verksamhetsutövaren om ett föreläggande, effektivisering av föreläggandet med hot om vite, tvångsutförande eller avbrytande av verksamheten. Om situationen inte korrigerats som en följd av uppmaningen, meddelas ett föreläggande förenat med en åtgärd som effektiviserar föreläggandet. Efterlevnad av föreläggandet övervakas, och vid behov hörs parten med anledning av utdömning av vitet samt att föreläggandet förenas med en ny åtgärd. Om situationen fortfarande inte har korrigerats, ska hotet verkställas och föreläggandet samtidigt förenas med en ny åtgärd.

Miljövårdsmyndigheten har en lagstadgad skyldighet att vid observation om ett problem som kan innebära en överträdelse eller brott göra en anmälan till polisen med begäran om utredning av saken. Enligt lagen är tröskeln för en begäran om utredning ganska låg. Endast av grundad anledning är det möjligt att låta bli att göra en anmälan.

7.7 Försummelseavgifter enligt avfallslagen

Den försummelseavgift som avses i avfallslagen är en avgift av påföljdskaraktär som bestäms genom ett förvaltningsförfarande. I avfallslagen (131 §) finns en förteckning över de situationer där försummelseavgift kan tillämpas. Utgångspunkten är att försummelsen lätt kan påvisas utan en straffrättslig utredning. Försummelseavgifter används när det enligt avfallslagen finns förutsättningar att påföra en försummelseavgift.

7.8 Tillsynsprojekt

Det kan tidvis vara nödvändigt att projektmässigt inspektera alla verksamhetsutövare inom ett bestämt område eller inom en bestämd bransch eller ett antal verksamhetsutövare som väljs genom sampling. Tillsynsprojekt kan vara nödvändiga t.ex. när lagstiftningen ändras med nya föreskrifter som gäller en viss bransch eller när tidsgränsen för verkställandet av sådana föreskrifter närmar sig.

Temat för ett inspektionsprojekt kan också vara en viss sak, t.ex. kontroll av bokföringen över avfallshantering eller kontroll av gödselstadens dimensionering och skick.

7.9 Utlåtanden

I förhandstillsynen bevakar den kommunala miljövårdsmyndigheten det allmänna intresset genom att ge utlåtanden om planläggningsprojekt, tillståndsansökningar och anmälningar. Att ge utlåtanden är en del av tillsynsverksamheten. Syftet med utlåtanden är att på förhand göra andra myndigheter medvetna om omständigheter som beaktas när beslut fattas.

I miljövårdslagstiftningen definieras det allmänna intresset genom målen för en hållbar utveckling och bevarandet av naturens diversitet. I utlåtanden granskas det allmänna intresset t.ex. inte utifrån ekonomiska, näringsgrens- eller arbetskraftspolitiska intressen eller allmänna region- eller kommunalpolitiska intressen. Samma förhandstillsyn ingår också i förfarandet med utlåtanden om markanvändning (planläggning) och därtill hörande inspektioner och utlåtanden om energibrunnar.

8 Utvärdering av hur tillsynsprogrammet har förverkligats

8.1 Hur tillsynsprogrammet upprättas och förverkligas

Ett tillsynsprogram upprättas årligen. Miljövården bedömer förverkligandet av planen genom att årligen före slutet av februari göra ett sammandrag av tillsynen under det föregående året. I årssammandraget ges en beskrivning av de utförda planmässiga inspektionernas antal och en bedömning av hur utfallet motsvarar målen (tabell 6). I årssammandraget av tillsynen ges också en beskrivning av antalet andra inspektioner än de som ingår i planen. I sammandraget ges ytterligare en beskrivning av de övriga vidtagna tillsynsåtgärder som inte är inspektioner. I årssammandraget ingår också en granskning av tillsynens kvalitet och verkningfullhet. Vid uppföljningen av utfallet utnyttjas den information som samlats i olika informationssystem. Tillsynsprogrammet upprätthålls kontinuerligt och uppdateras årligen. Tillsynsobjekt som inte längre är aktuella tas bort och nya tillsynsobjekt skrivs in. Vidtagna tillsynsåtgärder antecknas samt riskbedömningar som granskats i samband med de periodiska inspektionerna.

Byggnads- och miljönämnden fastställer tillsynsprogrammet för det påföljande året årligen i **november-december**. I samband med att tillsynsprogrammet fastställs ges nämnden en presentation av de allmänna principerna för tillsynen samt branschvis utförda sammanställningar av antalet tillsynsobjekt och antalet planmässiga tillsynsåtgärder. Samtidigt presenteras också en preliminär bedömning av genomförandet av det pågående tillsynsåret, för att tillsynens helhetssituation ska kunna beaktas när tillsynsprogrammet godkänns.

Uppgifterna från bedömningen av utfallet utnyttjas också när verksamheten i övrigt planeras och resurserna riktas.

Tillsynens utfall bedöms som en del av den övriga uppföljningen av verksamheten i delårsrapporter och i bokslutet. Ett årssammandrag av tillsynen lämnas till byggnads- och miljönämnden för kännedom i mars.

Tabell 6. Sammandrag av tillsynen år 2020

Miljötillståndspliktiga anläggningar	Tillsynsklass	Objekt	Inspektioner
Metallindustri	II-III	1	1
Energiproduktion	-	0	
Lagring av kemikalier eller bränslen	I-III	5	2
Verksamhet där flyktiga organiska lösningsmedel används	II	1	0
Malm- eller mineralbrytning eller tagande av marksubstanser	I-II	7	5
Tillverkning av mineralprodukter	II-III	2	0
Djurstallar eller fiskodling	III-IV	3	1
Trafik	III-IV	2	0
Avfallshantering samt vatten och avlopp			

– objekt där avfall utnyttjas	-	0	0
– mottagning och hantering av avfall	II-IV	6	2
Skjutbanor	II	1	0
Övrig verksamhet	III	1	1
Objekt enligt MSL 28 §	-	0	1
Sammanlagt		29	12
Registreringspliktiga objekt	Tillsynsklass	Objekt	Inspektioner
Asfaltstationer	III	1	0
Distributionsstationer	I-II	16	7
Energiproduktion (värmeverk)	III	2	0
Kemiska tvättinrättningar	III	1	0
Verksamhet där organiska lösningsmedel används		1	0
Sammanlagt		21	7
Allmänt anmälningsförfarande	Inga objekt		

8.2 Tillsynsplanens utfall och uppdatering

En tillsynsplan upprättas för fyra år åt gången enligt fullmäktigeperiodens rytm. Vid behov kan preciseringar och uppdateringar göras i tillsynsplanen även oftare, som ändringar i lagstiftningen förutsätter det. Den information som samlats in under tillsynsperioden används som grund när en ny tillsynsplan upprättas.

9 Tillsynsresurserna och organiseringen av tillsynen

9.1 Resurser som är tillgängliga för tillsynen

Enligt budgeten för år 2021 är verksamhetskostnaderna inom resultatområdet miljövård år 2021 sammanlagt 600 000 euro.

De beräknade intäkterna är 40 000 €. Miljöskyddet har från början av 2021 två kostnadsställen: miljövård och miljövårdens tillstånds- och tillsynsärenden.

Personalen inom miljövården omfattar sammanlagt åtta arbetstagare. Inom miljötillsynen arbetar 4,5 miljöinspektörer, en miljöforskningschef och en miljöskyddschef. Cirka 10 % av en inspektörs arbetstid har reserverats för nämndens sekreteraruppgifter, och två av inspektörerna arbetar för närvarande på deltid (50 % och 80 %). Inom miljövården arbetar dessutom en miljöfostrare. Tillstånds- och tillsynsuppgifternas andel beräknas vara ca 4,9 årsverken, dvs. ca 65 % av den tillgängliga arbetstiden. Den regelbundna tillsynens andel beräknas uppgå till sammanlagt ca 1,7 årsverken, dvs. ca 22 % av den tillgängliga arbetstiden. Den arbetstid som används för tillstånds- och tillsynsuppgifter har ökat från 3,4 årsverken under den föregående tillsynsperioden (åren

2017–2020) till 4,9 årsverken, och den arbetstid som är avsedd för regelbunden tillsyn har samtidigt kunnat höjas från 1,25 årsverken till 1,7 årsverken.

Orsaken till ändringen har varit bl.a. att tjänsten som kontorssekreterare ändrats till en tjänst som miljöinspektör, att chefen aktivt deltar i tillsynsarbetet samt att uppgifterna fördelas jämnare mellan personalen än tidigare.

Tabell 7 Användning av tillsynsresurser

Titel	Personal inom miljövården (årsv.)	Tillstånds - och tillsynsuppgifter (årsv.)	Regelbunden tillsyn (årsverken)
Miljövärdschefen	1	0,5	0,1
Miljöforskningschefen	1	0,8	0,1
Miljövärdinspektör 1	1	0,8	0,3
Miljövärdinspektör 2	1	0,8	0,3
Miljövärdinspektör 3	1	0,8	0,3
Miljövärdinspektör 4	1	0,7	0,3
Miljövärdinspektör 5	0,5	0,5	0,3
Miljöpedagog	1	0	0
Sammanlagt (årsverken)	7,5	4,9	1,7

Ansvariga övervakare har utnämnts för objekten inom den regelbunden tillsynen. I fråga om andra tillsynsuppgifter har de ansvariga inspektörerna fastställts i uppgiftsbeskrivningen.

Enligt miljöministeriets anvisningar för tillsynen bör ca 25–30 procent av den arbetstid som står till förfogande för tillsynen reserveras för periodiska inspektioner. Den övriga tiden blir kvar för granskning av rapporter, behövliga extra inspektioner, utlåtanden, rådgivning och andra tillsynsuppgifter.

I Borgå har cirka 50 procent av miljötillsynens arbetstid gått åt till behandlingen av begärda åtgärder, rådgivning, bevakning av det allmänna intresset samt utveckling och uppföljning av verksamheten. Cirka 30% har använts till beslut och beredning av beslut och cirka 30% till tillsynen över objekt som anmälts av skadelidande.

Cirka 10 % av tillsynsresurserna har blivit kvar för den på förhand planerade tillsynen.

Under planperioden 2021–2025 fortsätter miljötillsynen att satsa starkt på den planmässiga tillsynen och utveckling av den. Avsikten är att bl.a. genom tillsynens brev med anvisningar minska den tid som går åt till undersökning av anmälda olägenheter.

9.2 Årligen utförda tillsynsåtgärder

Miljövården utövar tillsyn genom att förrätta inspektionen, ge utlåtanden, behandla tillstånds- och anmälningsärenden samt genom att som sakkunniga inom sitt område delta i planeringsmöten av olika slag.

Det som volymmässigt mest sysselsätter miljövården är skrivelser och e-postmeddelanden med anknytning till tillsynen. Covid-19-begränsningarna minskade antalet inspektioner något från tidigare år.

9.3 Prioritering av uppgifter

Eftersom det inte alltid är möjligt att utan dröjsmål sköta alla de lagstadgade uppgifterna, är en prioritering av uppgifterna nödvändig. På grund av att miljötillsynsuppgifterna är lagstadgade är det inte möjligt att helt låta bli att sköta något delområde. Prioriteringen görs så att behandlingen av de ur miljövärdssynpunkt mest betydande ärendena inte i onödan försenas.

Tillsynen prioriteras enligt följande kriterier:

Brådskande och akuta tillsynsärenden

- Situationer där en miljöolycka, driftsstörning i en anläggning eller en motsvarande situation kan medföra allvarlig fara för hälsan eller miljön klassificeras som mest brådskande.
- Då det finns risk för oåterkalleliga skador på miljö, hälsa eller egendom eller då ett dröjsmål kan öka skadorna eller försvåra tillsynen, ska responsen vara så snabb som möjligt.
- Tillsynens skyndsamhet ökar, om det är fråga om ett grundvattenområde eller om det uppstår betydande mängder farligt avfall.

Tillsynen över tillstånd

- Tillsynen över tillstånd sker enligt tillsynsplanen och -programmet, och den baserar sig på en bedömning av miljöriskerna för respektive anläggning.
- Tillsyn över marktäktstillstånden sker i samband med den regelbundna årliga syneförrättningen och i samband med den övriga tillsynen.
- Missförhållanden som observeras vid tillsynen bokförs i ett PM över inspektionen och avlägsnas i mån av möjlighet genom förhandlingar före en överenskommen tidpunkt.
- Om situationen inte blir bättre, kan vid behov förvaltningstvång tillämpas.
- En begäran om utredning riktas till polisen på de grunder som nämns i lagstiftningen.

Ärenden som anhängiggörs

De skriftliga åtgärdsbegärandena och de av myndigheten själv anhängiggjorda ärendena behandlas med beaktande av ärendenas skyndsamhet i den ordning som de har inkommit.

Åtgärder som begärts

- I respektive fall bedöms, hur nödvändig och brådskande en åtgärd är.
- Till behandling upptas behandlingsbegäranden som gäller objekt inom den regelbundna tillsynen och ärenden där det är uppenbart att myndigheten själv ska anhängiggöra ärendet.

- Anmälda skador som bedöms vara små bokförs men upptas till behandling endast efter den skadelidandes skriftliga anhängiggörande eller av andra särskilda skäl.

9.4 Upprätthållande och utveckling av kunnandet

Miljövårdslagstiftningen utvecklas. Ändringar sker också i tillämpningen och verkställandet av EU-direktiv. Teknologin, produktionsmetoderna samt metoderna för mätning och kontroll av utsläpp utvecklas och programvarorna uppdateras. Detta förutsätter en kontinuerlig och aktuell utbildning av personalen.

Miljötillsynens personal följer aktivt med utvecklingen i området och förändringarna i lagstiftningen. Kunnandet upprätthålls och utvecklas enligt den utbildningsplan som årligen upprättas. Anslag för utbildningen reserveras i budgeten.

9.5 Informationssystem

Miljöskyddet använder till Sitowises datasystem Louhi, där det finns separata tillämpningar för byggnadstillsyn och miljövård. Systemet motsvarar inte miljövårdens behov.

All officiell utgående och inkommande post registreras i Innofactors ärendehanteringsprogram Dynasty, som gör det möjligt att kontrollera alla skeden av behandlingen av ett ärende. Varje tjänsteinnehavare ansvarar självständigt för registreringen av de ärenden som han eller hon sköter. Under 2021 genomförs ibruktagandet av den nya informationsstyrningsplan (TOS) som utarbetats under tillsynsperioden 2017 –2020 samt det nya ärendehanteringssystemet Dynasty 10.

De avfallsinsamlingsverksamheter som enligt 100 § i avfallslagen ska antecknas i avfallshanteringsregistret, antecknas i statsförvaltningens datasystem YLVA. Också de verksamheter som ska registreras med stöd av 65 § i miljöskyddslagen ska registreras i YLVA. Uppgifterna om marktäkt samlas årligen i datasystemet NOTTO.

Vid tillsynen över miljöskyddet utnyttjas utöver Louhi och YLVA även andra datasystem, såsom den öppna data som Finlands miljöcentral erbjuder.

De skadeanmälningar som inkommit per e-post samlas i en separat mapp.

9.6 Kundbetjäning och kommunikation

Kunderna hänvisas i första hand till Borgå stads servicekontor Kompassen, där de kan ges allmän handledning samt nödvändiga ansöknings- och anmälningsblanketter. Kunder som behöver mera ingående rådgivning hänvisas till vidare till den tjänsteinnehavare vid miljövården som ansvarar för området.

Kunderna kontaktar miljövården också direkt per telefon och kommer vid behov överens om ett möte med tjänsteinnehavaren.

Miljövårdens webbsidor hålls à jour och uppdateras vid behov.

9.7 Delegering

Enligt den förvaltningsstadga som stadsfullmäktige godkände 11.6.2020 har miljöskyddschefen följande uppgifter:

1. Tar emot anmälningar om tillfällig verksamhet som orsakar speciellt störande buller eller skakningar.
2. Är den myndighet som avses i 103 f § 2 mom. i markanvändnings- och bygglagen och beviljar på ansökan befrielse från skyldigheten som avses i samma paragrafs 1 mom. att avleda fastighetens dagvatten till kommunens dagvattensystem.
3. Beslutar om undantag om vilka det föreskrivs i 157 § i miljöskyddslagen.

Byggnads- och miljönämnden har genom sitt beslut 28.5.2019 § 55 överfört följande uppgifter inom sin behörighet till miljövårdschefen, miljöforskningschefen och miljövårdsinspektörerna:

1. beslut som avses i 115 d § i miljöskyddslagen (anmälningspliktig verksamhet), 116 § (anmälan om verksamheten för registrering), 118 § (tillfällig verksamhet som orsakar buller och skakningar), 119 § (verksamhet av försöksnatur), behandling av anmälningar enligt 120 § (exceptionella situationer) och beslut som avses i 122 §.
2. granskning och registrering av anmälningar som avses i 100 § i avfallslagen (anmälan om insamlingsverksamhet till avfallshanteringsregistret).
3. införande av uppgifter som avses i 18 kap. 1 § i vattenlagen (531/2014) i datasystemet för miljövårdsinformation
4. införande av uppgifter som avses i 9 kap. 4 § i miljöskyddslag för sjöfarten (531/2014) i datasystemet för miljövårdsinformation
5. att i brådskande fall i enlighet med 182 § i miljöskyddslagen meddela interimistiska ålägganden (föreläggande enligt 175 § och avbrytande av verksamheten enligt 181 §)
6. att med stöd av 126 § i avfallslagen meddela förelägganden i brådskande fall
7. att med stöd av marktäktslagens (555/1981) 15 § (463/1997) avbryta täktverksamhet i brådskande fall
8. att med stöd av 14 kap. 11 § i vattenlagen avbryta verksamhet i brådskande fall
9. att med stöd av 21 ja 25 § i lagen om friluftsliv (1343/1994) meddela föreskrifter och förbjuda verksamhet i brådskande fall
10. att med stöd av 36 § i miljöskyddslagen överföra tillståndsärenden till regionförvaltningsverk för avgörande
11. att med stöd av 88 § i miljöskyddslagen besluta om miljötillståndets upphörande att gälla
12. att med stöd av 157 § 4 mom. i miljöskyddslagen bevilja undantag från krav som gäller behandling av avloppsvatten från hushåll
13. att med stöd av 202 § i miljöskyddslagen besluta om undantag från miljöskyddsföreskrifter

14. att med stöd av 11 § ja 17 c § i lagen om vattentjänster (681/2014) besluta om ansökningar om befrielse
 15. att med stöd av 30 § 2 mom. i terrängtrafiklagen bevilja lov för enstaka evenemang
 16. att med stöd av 21 § 2 mom. i sjötrafiklagen bevilja lov för enskilda evenemang
 17. godkännande av avfall enligt 15 § i Borgå regionala avfallsnämnds avfallshanteringsföreskrifter samt beslut i ärenden som avses i 34 § (behovet av avfallsplan för offentliga tillställningar för över 1000 personer)
 18. godkännande av kontrollplaner
 19. godkännande, övervakning och frigörande av säkerhet som krävs för marktäktstillstånd och miljötillstånd
 20. att ge miljövårdsmyndighetens utlåtande eller bemötande till förvaltningsdomstolar, högsta förvaltningsdomstolen, regionförvaltningsverket och stadsplaneringsenheten, om byggnads- och miljönämnden inte kan behandla ärendet inom ramen för sin mötestidtabell.
 21. att ge miljövårdsmyndighetens utlåtanden om anmälningar som baserar sig på miljöskyddsföreskrifter, att ge utlåtanden till avfallshanteringsmyndigheten om undantag från avfallshanteringsföreskrifter samt utlåtanden till närings-, trafik- och miljöcentralen om bulleranmälningar.
- Därtill beslutade byggnads- och miljönämnden 28.5.2019 § 55 med stöd av 7 § i lagen om kommunernas miljövårdsförvaltning, 22 § i miljöskyddslagen, 14 kap. 11 § i vattenlagen och 7 § i Borgå stads förvaltningsstadga om miljövårdschefens, miljöforskningschefens och miljövårdinspektörernas behörighet i följande ärenden:
22. rätt enligt 172 § i miljöskyddslagen att få upplysningar och göra inspektioner och rätt enligt 188 § att göra anmälan till polisen för inledande av förundersökning
 23. rätt enligt 122 § i avfallslagen att få uppgifter och inspektionsrätt enligt 123 § samt rätt enligt 136 § att göra anmälan till polisen eller tullmyndigheten
 24. rätt enligt 14 kap. 3 § i vattenlagen att få upplysningar och göra inspektioner samt rätt enligt 14 kap. 2 § att göra anmälan för förundersökning
 25. rätt enligt 14 § i marktäktslagen att utföra inspektioner, göra mätningar och ta prover samt rätt enligt 18 § att göra anmälan till åklagarmyndigheten för väckande av åtal
 26. rätt enligt 48 § i kemikalielagen att få uppgifter och utföra inspektioner
 27. rätt enligt 186 § i miljöskyddslagen, 134 § i avfallslagen och 14 kap. 14 § i avfallslagen att inleda ärenden.

9.8 Samarbete mellan myndigheter

Allmänna tillsynsmyndigheter enligt miljöskyddslagen är NTM-centralen och den kommunala miljövårdsmyndigheten. Myndigheterna har parallella befogenheter. I avfallslagen föreskrivs särskilt om uppgifter där befogenheter endast finns hos en namngiven tillsynsmyndighet. Tillsynsmyndigheter enligt 1 kp. 7 § i vattenlagen är NTM-centralen och den kommunala miljövårdsmyndigheten.

Regionförvaltningsverket kan använda förvaltningstvång enligt vattenlagen, men i övrigt är regionförvaltningsverket inte en tillsynsmyndighet. Enligt 39 § i miljöskyddsförordningen (713/2014) ska tillståndsmyndigheterna och tillsynsmyndigheterna samarbeta med varandra i tillräcklig utsträckning.

Byggnads- och miljönämnden är miljöförvaltningsmyndighet för Borgå stad. Också byggnadstillsynen och hälsoskyddet är tillstånds- och tillsynsmyndigheter. Den statliga tillståndsmyndigheten är Regionförvaltningsverket i Södra Finland (AVI) och tillsynsmyndigheten är Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland (NTM-centralen). Räddningsmyndigheten är Räddningsverket i Östra Nyland och polismyndigheten är Polisinspektionen i Östra Nyland. Miljöförvaltningsmyndighets tillsynsområde omfattar Askola, Borgå, Borgnäs, Lapträsk, Lovisa och Sibbo.

Vid miljöskada bedrivs samarbete med räddningsverket. Sådana situationer är bland annat olje- och kemikalieolyckor, fabriksbränder och trafikolyckor. Det är i första hand räddningsmyndigheten som inleder bekämpningen av miljöskador. Miljöförvaltningsmyndigheten har en skyldighet att förrätta en inspektion i terrängen, bedöma skadorna och vidta nödvändiga åtgärder.

Såväl nedskräpning som användning av en byggplats på ett sätt som förfular miljön är ärenden som i Borgå behandlas i byggnads- och miljönämnden. Prövning av hur miljöskyddslagen eller markanvändnings- och bygglagen tillämpas sker i respektive fall i samarbete mellan miljöförvaltningsmyndigheten och byggnadstillsynen.

Tabell 9. Tabell över samarbetspartner

Samarbetsmyndighet	Tillsynsobjekten
Byggnadstillsynen	bygglovsansökningar, energibrunnar, avloppsplaner för glesbygd, uppläggning av överskottsjord, nedskräpning, häststallar
Miljöförvaltningsmyndigheten	miljöförvaltningsansökningar, lantbruksobjekt, evenemang med livsmedel, avfallshantering, hushållsvatten
Stadsplaneringen	planläggningsprojekt, planläggningsöversikter
Kommuntekniken	allmänna områden, byggande och underhåll av infra, förorenade markområden
Avfallshanteringsmyndigheten	avfallslagens objekt, anslutning till avfallshantering
landsbygdsnärings	lantbruksobjekt, miljöskydd inom lantbruk
vattentjänstverk och avfallsanläggningar	tillsynsobjekten inom vatten och avlopp
grannkommuner och Mellersta Nyland	objekt med konsekvenser över kommungränser (buller, brytning), miljöbrott,
Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland	miljöförvaltningsansökningar, MORA-objekt, sanering av förorenad mark, olycksituationer, miljöskydd inom lantbruk, vattenvård, naturvård, samarbetsgrupper
Regionförvaltningsverket i Södra Finland	miljöförvaltningsansökningar
Räddningsverket i Östra Nyland	oljebekämpning, oljecisterner, olyckor, kemikalietillsyn
Polisen i Östra Nyland	förseelser, samarbetsgruppen för bekämpning av miljöbrott, gemensamma kontrollpådtag
TUKES	inspektionsbesök / lagring av kemikalier

Evira	lantbruksobjekt/gödselmedel, avfall av animaliskt ursprung
Museiverket	beredning av miljötillstånd, PIMA-objekt
Tullen	inspektionsbesök, olovliga soptippar
SYKE	oljeskador på havsområde, avfallstransporter
samarbetsgruppen för miljövård i Sköldvik	miljövårdsärenden i Sköldvik